

KÖZLÖNY

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési tájékoztató:

Egész évre 20 korona, (félre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesületi tanács felügyelése alatt:

Felügyelő és kiadófelelős: Fodor Gyula és OMGE Igazgatója. Pénzügyi ellenőrzés: Szilassy Zoltán és OMGE. szerkesztő-igazgató.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Kőtelek), Üllői-út 25. szám.

Kérőlevelet a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati hirdetés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a közlekedésen levő alapítványok közül a Gubitzschöber-féle alapítvány kamatait 400 koronára kieszközölve a budapesti kertészeti tanintézetnél ösztöndíjjal tüstie ki; akik ennek elnyerésére pályáznak, azok kérvényeiket az alulírt igazgatóhoz f. évi július 15-éig nyújtásig kell benyújtani. A kértetési tanintézet felvételi feltételei a „Közlekedés” f. évi 41-és számban a Vegyesek rovatában vannak közzéve.

Igazgató.

1901. évi június hónapban befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak.

Tagsági évdíjat fizettek hátralékra:

Barbál Gábor, Balázs Sándor 20, Balász Árpád 40 kor., Cziner György, dr. Dobó Menyhért, Éva Ödön, Frankl Eda, Füzess Jenő, Horn Lajos, Helmeczy József 20, Haubert Nándor 10, Halász Lajos, Horváth Béla 20, Jankovich László, Kosztut János, László Géza, Lenander Antal, Lóczy Zsigmond, Marcsay Pál, Purgly Pál, báró Bajcsák Sándor 20, Széll István 40, Schlessinger Samu 40, Ursziny Arnold 10, Vázarhelyi László, gróf Zichy Vladimír 20 koronát.

1901-re:

Abalos Albert, Adler Sándor, Aljay Elemér, Áhjay Ferenc, Altorjay László, Ános Béla, Áusztos Kálmán és Imre, Ábrahámgyörgy gazd. egyes. Hálász József, Balázs Zoltán, Baleszcsényi Imre, Bányai Imre, Babó Gyula, Balázs Lajos, Balázs Sándor, dr. Baratta Alajos, Barza Adolf és Károly, Bartokovits Ágost, Bartha László, Bartha János, Baruch Samu, Bauer Mihály és Miksa, Boleznai négyosztály, Beneckéry Lajos, Bemrader József, Bócs Antal, Bekes József, Beliczey Géza és István, Békés-csahai gazdászok, dr. Berchtold Bichard, Benedict Kálmán, Berecsky Sándor 20, Bethlen István 10, Beretvics Endre, Berényi Sándor, dr. Burchard Bélavér, Berger Ernő, Bernáth Sándor, dr. Burchard Bélavér, Biederlmann Ottó, Bíló Dézso, Bikfalvy Albert, dr. Biro Lajos, Bisschitz Árpád és János, Blaskovics Ferenc, Blau Adolf és Sándor, Boer Endre, Bokor Ottó, Mandó Bolvárs József, Borbély Géza, Boross Károly, Bosnyák

Károly, Bottlik Lajos, Bohm Ignác és Miklós, Braun Oskár, Brokesch Ferenc, Bürger Ferenc, Buhala Samu, Buzinkay Pál, Burhart Ignác, Corchus Gyula, Croidler Lőrinc, Coomes István, Csallag Géza, Coomss Miklós, Csontos Miklós, Czeglédy Tivad, Czinczer József, Czimer György, Damasczin Arzén, Daróczy Endre, Delnasky Béla, Debrécsenyi Endre, Deisinger Imre, Dölz Imre, Demkó Bólaszky Ferenc, Deresváry Bertalan, Desplintz Kálmán, Deutsch Béla, Gyula, József, Lajos, Samu, Sándor, dr. Décsény István, Dierzy Péter, Edl Eda, Dócsy Aladár, dr. Ditturh Móricz, Domaházy Sándor, Dömötör Béla, Döry Jenő, dr. Draache Richard, Durkó Imre, Donagay György, Ehrlich Antal, Elek Albert és Pál, dr. Egan Lajos, Emődy József, Empert Ernő, Esterházy Károly, Engelmann Adolf, Erdőhgy János, gróf Esterházy Gyula, Mihály, Sándor, Farkas Géza 10, Fenyvesi István, Fényi István, Fay Viktor, gr. Földes Imre, Fokete Erzsébet, Fekete Zoltán, Földváros R. Jakab, Foltosch Béla, Fj. Fülöp és János, Fülöpberg Ferenc, Földes István, Fördöcz Miksa és Mór, Frankl Eda és Zoltán, Frankl Samu, Fröhlich Ferenc, Frey Gusztáv, Fülöp Ferenc, Füst Adolf és Ödön, Gaal Gyula és István, Galgolyó László, Garzó Imre, Gál Lajos, Gaszner Károly, Gáspár János, Geiszl György, Georgerich, Gregeszy gazd. egyes. Gyula, Gerhardt Sándor, (Hagyományosan) Jászai, dr. Jász Ferenc, Góssmann Antal, Gósszál, Gósszál Gyula, Gósszál Imre, Gósszál Miksa, Gósszál Gyula, Gracskányi Gyula, Grassei Antal, Gramling Alajos, Gregersen Nils, Gregus Gyula, Greubach Béla, Grosz Jenő, Grósz György, Gyémánt József, Gyémánt Kálmán, György András, Haader György, Hainrikffy Pál, Hajdu István és Aladár, Haas Ignác, Hajnal Sándó, Halpál Oskár, Hanák Ferenc, Hanny Béla, Hájdu-Szilágyi család-egyes. Hanczky János, Hartmann Múton, Haubert Nándor, dr. Haudek Ágoston, Hautzinger Henrik, Háty Antal, Háry Ágost, Helmeczy József, Hencz Ödön, Hennel Károly, Hermann Antal, Heidejny Antal, Hevesy H. lt. (nem) Ivaivar, Hirsch B. Adolf, H. H. Csécsdi Béla, Hódmező-vásárhelyi gazdasági egyesület, Hódosy Imre, Hoffner Márton, Hollander Jenő, Holtny Ferenc, Honig Albert és János, Horn Lajos, Horváth Jenő, Miklós és Dénes, Huber Lajos, Huszár Károly, Huszák János, Hübner Imre, Hivós Salamon, Hristáky Károly, Igonda Péter, Iliás Lajos, Inkey Antal, Iványi Géza, Ivánka László, Jakabfi Ignác, Jakabffy Deszö és Imre, Jakab Matyás, Jancsó Kálmán, Jankovics Béla-né Imre, Jankovich Lőrinc, Jászayti város községi egyes. Jony Gyula, dr. Juhos Gyula, Jung Péter, Jurecsk Béla, Jurencák János, Jurdos István és János, Justus Izidor, Katscher Árpád, Káncsányi Sándor, Kaszinyer Jenő, Kay József, Kármán Rudolf, Károlyi Endre, Károlyi Rezső, gróf Károlyi Gyula, Kaufmann Ignác, Kellner Antal, Kemény Ános és David, dr. Kemény Kálmán, Kende Tivadár, Kemény István és Zsigmond, dr. Keréklyi Károly, Képpich Emil, Kerpeky Kálmán, ifj. Kintiz János, Kiss-kun-balasi kaszinó, Kiss Károly, Kittinger János, Király Sándor, Kiss Béla, Kronberger Adolf, Krolly Károly, Frigyes, Kohner Henrik, Kokes József, Köhlmann Antal,

Komáromi István, Komlós Árnim, Komlós Éde, Korek János és Kálmán, dr. Kosztutány Tamás, Kotás István, Kovács László, Géza és Schestzény, Kovács Béla, König Károly, Kovár János, Krachun Lajos, Krajcsovics Lajos, Krajshtik András, Krausz Soma, Krausz Zsigmond, Kron Sebestyén, Kronstein Sándor 20, Kron Dénes 10, Kron Kuffner Ernő, Krugl Ignác, Kucakovics Balázs, Korkoly Pál, Kunffy Algot, Lauffer Antal, Landesz József, Lambergery Gyula, Lam B. és fia, Lander Béla, Cs. László, László Géza és Soma, Lederer Sándor, Ledeszkócs Károly, dr. Lengyel Géza, Leopold Lajos és Zsigmond, Leszky Sándor, Lichtner Gyula, Lichtenstein Jenő, Lihenberg Sándor, Linzer Béla, Lingauer Jenő, Lipnicz Gusztáv, dr. Lipshay György, Lits Gyula és Ödön, Lonkay Armin, gr. Lóvány Menyhért, Lóvy Mór és Sándor, Adoll, Zsigmond és Manó, Lukács Gyula és Gyula, Mandell Gyula, Madarász Géza, Magyar Balázs és Kálmár, Madarassy Gyula, Másserevics Samu, Máv. pégyár vezér-gyűlésköze, Magyar Antal, Mandl József, Marcsay Pál, Mautner Adolf és Pál, Mayerffy József, Mayer Oskár Pál, Mátyás Géza, Lajos, Samu, Mátyás Gyula, Martens Czár, Mezővárt Ernő, Merényi Kálmán, Melzer Gyula és László, Meller Rudolf, Mester Gyula, Metternich Sándor, Mezővárt Ernő, Mezey Gyula, Mérey Lajos, Mich Gyula, dr. Mikes Armin, Mihófer Sándor, Minich Samu, Mollár István, dr. Moosky Sándor, Müller István, Müller Lajos Nádasy Emil id., Nagel Vilmos 20, Muráky Béla 17-20, Nagy Aladár, Árpád, Antal, Bercsik Gyula és Sándor, Nánási István, Nánási György, Birtkovics István, Oláh Sándor, Obricht Ottó, ifj. és dr. Ocska Rudolf, Ondrács Csyll, Ostffy Miklós 20, Opatzky Lajos 10, Patzenhofer Rudolf, Paul József, Paz György, Elej, (Események) Miklós és, Paz Sándor 10, dr. Pálosy János, Pálffy József, Páncsi Miklós, Páncs Sándor, Páncsy Elek, id. Pleszky Antal, Plesz Miklós, Piacsek István, Póka Lajos, Pottornyai Miklós, Politzer Géza, Pollák Armin, Pollák Gyula, Pongráz Jenő, ifj. gr. Pongráz Jenő, Poór Jakab, Pretenhofer Jenő, Prinz Károly, Prister György, Proper Miklós, Purgly János és Pál, Lajos, László, Purgly István, Rafanás József, Rágha Béla, ifj. gr. Ráday Geórg, Ráchozy István, Rákos Lajos, Rátz Sándor, Rátkovics Ferenc, Reich Zsigmond, Reiner Adolf, Reiner Jenő, Reisinger Alajos, Redemptus, Remenyik Imre, Rébay Deszö, Révai Soma, Rieck Antal, Rigó Béla, Ribánszky Gyula, Richter Oskár, Rimler Lajos 20, Rohácskó Márton 10, Rosenber Emil, Rosenfeld Henrik, Rosenfeld Zsigmond, Rosztoczy Ferenc, Ronay Pál 20, Rudolf Ignác 18, Ruize Gyula, Ruszinkó Antal, Rubinyi Béla, Salgószky Iván, Samanás János, Sarlay Gyula, Sauerborn Károly, Szárközy Jenő, Sármayes Árpád és Mór, Schack Eda, Schmid Emil, Ifj. Schaeffer Gusztáv, Schlessinger Samu, Schlosberger Rezső, Schreiner Jenő, özv. Schullicsz Géza 20, Schweiger Lajos 10, Schuster Gyula és Márton, Schwarzenberg Alajos herceg uradalmi, Schwager Gyula és Sándor, Sermayes Jenő, Siegler Gyula, Seligmann Leopold, Skita Sándor, Skoric Tivadár,

62 koronára nagyobb mennyiség vételénél, **kisebb mennyiség vételénél** az elsőrendű Aussigi és **Hungária rézgálicznak az arát 100 kilogrammonként budapesti raktárunkban.** **Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Aukotmány-utcá 31.**

Skubics István és József, báró Solymosy Odon, báró Solymosy Lajos, Somogyi Emil és Péter, gr. Somasics Géza, Sommer Ignác, Soos Géza, Szabadhegyi Kálmán, Szabó István, Szabó János és László, Szalay Béla, Szálbery Árpád, Szalkai Gyula, Szemok Adó, Szandner Ernő, Szavay Lajos, Székely Péter, Székely Lajos és Mihály, Székely Miklós, Székely István, Székely Gyula és László, dr. Szentkirályi Ákos, Szécske Odon és Sándor, Szerdahelyi Ágoston, gr. Széchenyi Géza 10, Székely Miklós 10, Székely István és Béla, Szilágyi Ferenc és Gusztáv, Sztáryi Sándor, Szilárdy István, Sívó Lajos, Sztáryi Károly, Szilárdy Odon, Sínay Gyula, Szilágyi-megyeri gróf, egyes, dr. Szilárd Ferenc, Székely Ferenc, Szolnok-dobokalmagyi egyes, egyes, Szebeny Lajos, Szendy János, Szűgyény-Marich Ferenc, Szuhányi Odon, Szunyogh Zoltán, Szűcs Deszö, gr. Sztáry Sándor, Sztöber Deszö, Steindl Miklós, Steiner Samu, Steinhausz Frigyes és Sándor, Stein Mihály, Stern Gyula, Miksa és József, Sternthal Artúr, dr. Strasser Imre, Strom Dániel, Sütes István, Svajczér Andor, Svasztis Aladár, Uj Sváb Sándor, Taffler Jakob, Tallian Andor, Tarisch Cajetan, Tarnay Bertalan, Tarnovszky Géza, Telegyi József, gr. Telegyi László Gyula uradalma, Magyar-Nádas és Hosszúfalva, Thassy Gémez, Tódy Zsigmond, Tolnai József, Tóth Ede, István, János, Jenő, Lajos, Török Géza, Trunka József, Tuly István, Turkevicz Kaszinó, Tulogyi Samu, Tusványi Valentin, Tuzsák Antal, Tuzsák Jenő, Uhláry Títusz, Ujhelyi Imre 20, Urszány Arnold 10, Úrházy István, Urbán Fán, Usztáczek Antal, Vadász Jenő, Vadasz István, Varga Pál, Varga Sándor 20, Varga Pál 10, Varga István, Vasmegyeri Kaszinó, Vastagh János, báró Vay Dénes, Vámos-mikolai uradalom, Vastághy Árpád, Eötvös és László, Veres Pál, Veres és Ettele, dr. Velics Antal, Vétó Zsigmond, báró Vésey József, báró Vésey Miklós, Vécsei Pál, Viczán Antal, Vilkahy Gyula, Vogl Sándor, Vognonics Gyula, Voth Mánó, Walla Géza, Weidinger Deszö, Weiler Reszö, Weiser J. G., Weinberger Artúr, dr. Wekerle Sándor, Wertheim Samu, Wieland Andor, Wimmer Fildp, Wittmann János, dr. Wolfaner Albert uradalma, Wolf Gyula és János, Wolfinger Alajos és Miksa, Zahorán Pál, Zámory Béla, gr. Zamojny József, Zathurecz Márton, Závorszky Gyula, gr. Zichy Andor, Zichy Vilmos, gróf Zichy János, gr. Zichy Vladimir, Zólyom Zoltán, Zólyom község 20 koronát.

1902-re:

Antal, Gróf Bethlen István 10, Biszicz Lajos 40, Oderszky Lajos 10, Rudolf Ignác 2, Wimmer Imre 20 koronát.

Alapítványi kamatot fizettek:

1901. évrő:

Babó Károly 20, Baranyai Géza 20, gr. Bathányi Elemér 52-50, Ernő 20, Jászai 20, Herényi, Gotthárd Sándor 21, Just István 2212, Koszmécskötői gazd. egyes. 20, Koleszányi Zádor 10, Károlyi László 21, Markovics Antal 20, Markovics Károly 20, Vityramegye gazd. egyes. 21, Pejacsevich Pál 21, Rodiczky Jenő 20, Rónai Ernő 21, Széchenyi Kálmán 105, Székelyi Bertalan 20, Székelyi Sándor 20, Székelyi István 21, Sztáry Vilmos 21, Somnisch Andor 20, Sztáryi Vasvárszky János 42, Zivolyi Ákos 20 koronát.

Felhívás és kérelem.

Felhívom azon tisztelt nyájtulajdonosokat, kik a jövő évben Pozsonyban tartandó II. mezőgazdasági országos kiállításra előjuttatható számdokoznak küldeni, vagy pedig az ezen kiállítás keretében rendezendő gyapjú-kiállításban részvenni óhajtának, hogy a magyar kir. gyapjú-minösítő intézet címére (Budapest, V. Klotild-utca 22.) tudományos és gyakorlati szempontokból való megvizsgálás végett már az ideál nyírásból sziveskedjéknek tipikus gyapjúmintákat küldeni. E vizsgálat eredményeit az érdekeltek tudomására hozandó, azok hírszavára a kiállítás érdekében is felhasználásba fognak találni.

Budapesten, 1901. június 23-án.

Dr. Riedelzy Jenő,
az előjuttatási és gyapjúkiállítási
alegypokot elnöke.

Hol az igazság?

Az egész világon ismert a nagy Napoléonnak a hagyományokban őrzött azon mondanása, hogy egy ezred magyar huszárral vállalkoznék az egész világot meghódítására. Ezzel a dicsérettel nemcsak a magyar faj katonai érezeit illette, hanem a huszártól elváhatatlan kitűnő magyar loánygot is. De hogy a magyar lovat hadi czelokra mindenkor annyira megbecsülették, keresték és fizették, azt nem a francia nagy hódító császár

állítólagos dicséretének köszönhetjük, hanem annak, hogy a magyar lo a tenyész-tésre kiválóan kedvező körülmények között nevelődik, hogy a magyar lovat általában a török hódoltság idejéről fogva állandóan első sorban hadi czelokra kitanul nevelémek és hogy megtervű kitűnő anyagukat az állam évenként milliókra menő áldozatokkal ma is első sorban a katonai anyag előállítás szempontjából segélyezi. Hazánk tehát nemcsak a magyar és osztrák monarchia hadsergeinek neveli a szükséges katonai loánygot, hanem évenként több ezerre menő lovat visz ki a külföldre is, melyekkel ott eddig a legnagyobb mértékben meg voltak elégedve, annyira, hogy a külföldi államok nemcsak szívesen fizettek meg lovainkat, hanem épen a katonai lovat nevelésének érdekében érdemesnek tartották tenyész-anyagukat is beszerezni és tenyészítési eljárásukat mint példát tanulmányozni és követni.

Az 1899. évenől kilövételünk 30 millió koronánál nagyobb értéket képviselt, ez az érték — bár a statisztikai adatokkal nem rendelkezünk — 1900. évről legalább felével emelkedett, mert tudvaleg az angolok a transzváli háborúban működő hadsergeik részére 15,000 lovat vásároltak nálunk. Ezen vásárlás örvendés ténye azonban lótenyészítőinkre nézve a legnagyobb veszedelmet rejt magában, mert az angolok lovársárlásánál olyan visszafelétek történtek, melyek a magyar lo hírnevét az egész világ előtt pellenegre állították, de még jobban megbélyegzik a magyar lókereskedelmet, mely a visszafelételeknek segédeké nyújtott. Az angol parlamentben u. i. interpelláció tárgyát képeztek az angol hadsereg részére Magyarországon vásárolt lovak. Az interpelláció szerint daczára annak, hogy az angol kormánynak egy 10 740 koronájába került, oly silány, a hadi szolgálatra alkalmatlan lovak kerültek Afrikába, hogy amiatt az angol hadsereg igen sok veszteséget és bajt szenvedett. Az interpelláció folytán az angol kormánynak a követvást igény vizsgálat indított meg, amely valóban botrányos eljárást tüntet ki, bár a vizsgálat teljes eredményét az angol kormánynak eddig legalább közétetni nem akarta.

A vizsgálat szerint az angol kormánynak a lovársárlást Lewisohn angol lókereskedőre bízta, aki ismét Hauser bécsi lókereskedő útján szerezte be a lovakat. Hauser rászabadította a magyar lótenyészítő közönségre a maga ügynökeit s azokért a lovakért, melyek az angol kormánynak 740 koronájába kerültek, 130—140 koronát fizetett, vagyis megfelelő katonai lovak helyett csupa hibás, öreg, rossz, szolgálatképtelen kímustrál megbékélő lovakat, az árkülönbözétekből milliókara menő hasznot zsebelvén be. Természetesen, hogy az ilyen anyagot, a magyar lo hírnevének becsületét szerzeni nem lehetett. Hogy az angolok csakis visszafelételek révén jutottak az osztrák és magyar monarchia hadserege

álatl is a legszigorubb vizsgálat alapján fizetett átlagárért alig hasznavehető gébekhez, az a magyar lo hírnevére kevéssé vizsgálat — annál kevésbé mert a külföld előtt a vizsgálat teljes eredményének közétételé hibájában, ez behozonyitva nincs s így a visszafelételek levét a magyar lo hírneve bájna és a magyar lótenyészítő zsebe érzi. Szerentes még az, hogy épen az angol parlamentben akadt a magyar lo hírnevének védője, aki kijelentette, hogy a magyar lovak az afrikai háborúban sokkal jobban beváltak, mint az amerikaiak s így ha a silány magyar anyag ilyen volt, a jónak kitűnőnek kell lennie. De ez a kijelentés a magyar lo megromlott jó hírnevét helyreállítani nem fogja, azt nekünk magunknak kell helyreállítanunk a történt visszafelételek felderítésével és megfordításával.

Persze, ezeket a visszafelételeket takargatni könnyebb mint feltenni, de a nehéz kötelesség elől senkinek se szabad kitérnie, legkevésbé a kormánynak. Nem lehet ez alól a kötelesség elől kibújni és a teljes világgóság kiderítését előzdni azzal, hogy hiszen nem magyar kereskedő volt a szállító, hanem angol és osztrák. Mert igaz, hogy a fővállalkozó angol és osztrák volt; ámde a magyar lókereskedők, jobban mondva kupeczek, segédekézt nyújtottak nekik és ha visszafelételek voltak, azokat takargatták és elősegítették. A magyar lókereskedelem anyag sem híres szőlítősároló, de az angolok lovársárlásánál teljesen betette maga után az ajtót, mivel tudja azt mindenkinek, hogy Hauser magyar lókereskedő útján vásárolta a szállított lovak legnagyobb részét. Ha tehát Hauser orosz lovakat szállított aránytalan magas árral, ennek az ódiumát bizony nem fogja a maga vállára venni, hanem igekezni fog a magyarországi bevásárlói nyakába szőni és ezzel a magyar lókereskedelmet diszkreditálni. Es tökéletesen igaz van az, ha az ő bevásárlói elég lelkiismeretlenség voltak rossz anyagot olcsón vásárolni, csak azért, hogy ők magasabb bevásárlási jutalmat kapjanak, midőn a magyar tenyészítőknél jobb árakat biztosíthatnak volna és a tenyészítőknél nagyobb hasznot adhattak volna. Ezek a bevásárlók megérdemlik a maguk sorsát.

De ezekkel a lelkiismeretlen egyes kereskedőkkel nem szabad általánosítani a magyar lókereskedelmet. Épen azért, hogy ennek a reputációja megóvassék, a legnyomatékosabban kell sürgetnünk, hogy a magyar kormánynak a maga hatáskörében a legszigorubb vizsgálatot indítsa meg. Hegedűs kereskedelmi miniszter találja meg a módját az igazság kiderítésének. Ha kell állítsa pellenegre az illetoket, mert ezzel több hasznot tesz a magyar kereskedelem hírnevének, mintha a világraszóló botrány szereplői védelmezés, egyeseket így a csavából kiránt, de az egész magyar lókereskedelmet hírnevét az egész művelt világ előtt bemocskolni engedni. Márazzát ha a teljesítő vizsgálat szerinti a visszafelételekben — mint hir-

lik — az angol átevő tisztek is részecskének bizonyulnak, úgy nemcsak az angol kormányának tesz szolgálatot, hanem a megburjános és gyanusított magyar lókereskedelmek is elégtételt fog szerezni és a magyar ló jó hírnevét is visszaállítja, mely ma is a régi, de amelyet lekicsimeretlenül érezték legalább egyidőre az egész világ előtt tünkre tettek.

Szomorú dolgokat tartjuk egyébként, hogy magyar kereskedők érdekében nekünk agráriusoknak kell lendüszet történnük, mert a tisztelt merkanülis újságok, akik máskor tele-szájjal körülül a kereskedelem érdekeit, most agyonhallgatják az egész ügyet és nem tartják kötelességüknek a legerélyesebben sürgetni az igazság kiderítését, és a melatlantul meghurcolták a ludasok bűnhődésével elégtételt kapjanak. Sz. Z.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Csékló István.

Takarmányozási kísérletek melasszéval és turfával.

Németségában, hol a hatalmasan fölendő állattenyésztés szükségletét beföldi természet takarmányai fedezni nem képesek, újabb rohamos emelkedések indult az agráriusok mestersége vagy műtakarmány-gyártása. Annak dacára, hogy ezen műtakarmányok elegendő természetes takarmány jelenlétével folytatni mindalig aligha fognak piacot találni, mégis azt látjuk, hogy legtöbb műtakarmány gyártást védo német szabadalom nálunk is biztosítja magának szabadalmi jogot, sőt nem ritka dolog, hogy német és kérszlovén szabadalmi jogot a m. kir. szabadalmi hivatal előtt is folytatják.

Az elmúlt évben egy ilyen német gyáros között mindalig föl szabadalmi pörben volt alkalmam az egyik fél részéről megvezetett szakértőként szerepelni, mely pör turfa és melassze, illetőleg móha és melasszéval előállított műtakarmány szabadalmatviszta körül forogott. A turfát és melasszát használó gyáros órást emelt azon szabadalom ellen, mely móha és melasszéval akart egy új takarmányt előállítani. A budapesti m. kir. szabadalmi hivatal azon az alapon, hogy a turfa és móha között élve határ nem vonható, az óvásnak helyt adott és a másik fél, mely a kérszlovén szabadalmi jogot megtagadta. Habár a szabadalmi hivatal ítéletével bensebben sehogyszem voltam megelégedve, felem további képviseletétől visszaléptem ugyan, de élénk figyelemmel kutattam új adatok után, melyekből kitűnik, mint válik be a gyakorlatban ezen új, egyredő szabadalmozott turfa-melassze takarmány.

Először természetesen nem annyira szóval megemlített, mert nem tudtam a szabadalmi hivatal ítéletében megnyugodni, amely a móha-melasszát a turfa-melasszéval mellett nem engedte szabadalmatviszta. Én e kérdést azon szempontból bíráltam, hogy a turfa mintegy holt növény, tápanyagait többé erőtlenítő nem voltakban nem tartalmazza, hanem benne a zír, fehérje valamint a szénhidrátanyagok részét bomlott állapotban foglaltatnak, holott a móha mint élő növény a turfával szemben élve gazdag zírban, fehérjében és szénhidrátokban; a móha tehát a turfának okvetlenül értékesebb. Utaltam továbbá arra, hogy a turfában új bomlási termékek fordulhatnak elő, melyek az emésztésre káros befolyással lehetének. A rendelkezésemre álló szakirodalomban nem tudtam új exakt kísérletet felkutatni, mely a turfa emésztését bizonyítaná, az egyes

szervezők többé-kevésbé valószínű feltevések alapján csak arról szólnak, hogy a turfa igazító hatása folyton emeli az étvárgát, amellet a gyomorartalom túlságos fölligúlását megakadályozza, minék folyton a turfát kapott állat ürüléke sokkal kevesebb vizet tartalmaz. A turfa ezen általános előnyös tulajdonságait bizonyító kísérleti adatok azonban nem tudtam akadni. Eppel szemben Pott szerint, különösen azon sphagnum-faj, melyről az emillett szabadalmi pörben szó volt, lovakkal és tehesekkel szalma hiányában jó eredményt értehető. A sphagnum-mohának a rüffmentes szert 5-7% cukrot foglaltatik, egy másik mohafaj (musci) pedig 0.5-2.2% zsírt és 10-42% cukrot tartalmaz. A móha-melasszát ezen és általán felsorolt egyéb adatok dacára a turfa-melassze mellett szabadalmatviszta nem lehetett.

A német gazdálkodás legelső tudományos szaklapjában, a „Die landwirtschaftlichen Versuch-Stationen“ ezévi évfolyamának IV-V. füzetében egy közleménye akadtam, melynek címe: „Fütterung versuche mit Mellasse u. Torfnehl von Dr. O. Kellner.“ Ezen dolgozatban Kellner azon kísérleteit ismerteté, a melyeket melasszéval és turfávalisztet végeztet. Míntan ezen kísérletek a turfa-melassze érték megfoghatatlan módon egyszer s mindenkorra megállapítják, legyen szabad ezen ismereteket kísérletek eredményét e helyen ismertetnem.) Anyiban közérdekű Kellner ezen dolgozata, mert czukoriparunk fejlődése mellett könnyen alkulhat mindaluk is egy olyan gyár, mely felesleges melasszát is a „Schwartzte“ szabadalom szerint turfával felaltatva hozná a magának értékes nyakára.

Kellner kísérletét 2 juhon végezte oly módon, hogy azokkal először tisztá szénát etetett, aztán egy második szakaszban német melasszát és turfalisztet, a harmadik szakaszban pedig ugyanazon szénát melasszéval. A kísérleti adatokból, a szénából kiindulva, kiszámították a melassze és turfa emésztetőségét, egyrészt felgyűsítést nyert arról, minő módon befolyásolta a turfaliszt a széna és melassze emésztetőségét. Kellner két júha naponta a következő takarmánymennyiségeket kapta:

I. szakasz gramm	II. szakasz gramm	III. szakasz gramm
1000 széna	800 széna	800 széna
250 turfaliszt	100 turfaliszt	100 turfaliszt
100 melassze		

A megveztet takarmányt és a kvantitatív felfogott ürülékeket megelemezve, ismeretes volt a megemésztést és kiürített tápanyagok mennyiségét, mely adatokból Kellner kiszámította a turfa emésztetőségét, alapul véve a széna és melassze emésztetőségét turfa jelenlétében vagy anélkül. Az eredmény meglop volt. A két kísérleti állat a 3. kísérleti szakasz alatt a következőleg emésztette meg az egyes tápanyagokat:

Takarmány	Szerves anyag	Víz	Cellulóz	Szénhidrát
Széna	64.8	59.7	5.48	60.5
Széna, melassze, turfa	49.5	42.9	4.48	43.8
Széna, melassze	55.9	58.4	5.35	59.0

E számokból tehát az tűnik ki, hogy a turfa belátása alatt a széna és melasszéval álló takarmány sokkal rosszabbul emésztetik, azon emésztési együtthatókat alapul véve Kellner továbbá kiszámította, mennyivel több emésztetlen anyagot ürített ki a 2 állat 100 g. turfaleszt hatására. A turfa tehát nemcsak, hogy teljesen emésztetlen, hanem még olyan tápanyag-

* Dr. O. Kellner a „Deutsche Landw. Presse“ idei 1. számában ismerteté a kísérletét, s itt érdekesülve becsoktatja a tozmelassze fölligúlását. Ugyanez tárgygyal foglalkozik az emillett, lap 1064. száma is. Rovatvezető.

gokat visz át a bélsárába, melyek különben az állati szervezetbe maradvó felhasználatok volnának. Ezek szerint a turfa a takarmányok sorából egyszersmindkorra törölhető. Nem igaz, hogy belőle valami megemésztetendő, sőt inkább egy hasznatlan teher szerepelé látsza, melynek a szájon át való felvétele és a szervezetből való eltávolítása iszonyú munkába kerül, mely a szervezetre nézve teljesen élvezé. Kedvező éditáiki hatása sinösen a turfának, mert az étvágnak emelkedése, melyet lovakkal turfa-melassze etetések észleltek, nem a turfa által okozatik, hanem szerepelé látsza, hogy azt egyrészt melasszekeverékek etetések is észleltek, tisztára a melasszeek tulajdonítandó.

Dr. Weiser István.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A párisi kiállítás dohánjai és dohánygyártmányai.

Írt: Kerpely Kálmán.

XIV.

3. Bosznia-Hercegovina.

Bosznia és Hercegovina dohányai és dohánygyártmányai az okkupált területek pavilonjában, a nemzetek utcájában voltak közszemlére. A kiállított anyag elrendezése és nagy mennyiségén, a leveles dohányok, cigaretták és hosszúra vágott finom pipadohányok szakzséru csoportosításán meglatzott az ígérkezt, a külföldi figyelem Hercegovinának tagadhatatlanul kitünő minőségű, illatos dohánnyára a lehetőség felhívni, érdeklődést felkeltetni.

Bosznia és Hercegovina dohánytermesztési szempontból három részre osztható, ugyment 1. szivar, 2. a közönséges cigaretták és 3. a finom cigaretták termesztéséből. A szivarok nagy részben a magyar dohányokat, bár csak kisebb terjedelemben, Boszniának a Száva és Drina folyók mentéi környékén sikágnak mélyregetté, tevényes változatain az ugynevezett Posavinában természetik és pedig a szuloki és szegedi rózsadohány; Hercegovinában a domanyvölgy mintatelept; amerikai Kentucky és virginia dohány. Ezen anyagok a helyi fogyasztásra csak szivarok készítésénél használják fel igen jó eredményt. Banjalukában régebben plázi szivaroknyait természetik, de kedvezőbb eredmények miatt természetikével csakhamar felhagytak.

A közönséges, olcsó cigaretták és csukdohányok, Boszniának délkeleti hegyvidékein a tenger színe felett 350-500 méter magasban nagy fekvő fensíkokon és völgyekben természetik, különösen a Foca és Srebrenica kerületében, kötérmelékcs agyagtalajokon. Az ottani erős és hűvösebb klíma miatt, mennyiségleg sok, de minőségleg rosszabb (rendszerint erős, illat nélküli) dohány terem. Különösen hátrányosak a telmes dohányok, melyek a földi klímánál erős ködök a dohány fejlődésére, illetve később beérésére. A tulajdonképpeni finom, aranyrásga szűni, mézillatú, kellemes szagú cigarettadohány Hercegovinában nő, melynek a talaj- és klimatikus viszonyai nagyban olyanok, mint Macedóniában.

Hercegovinában is hegyi és síki (mezei) dohányokat kell megkülönböztetni. A hegyi dohányok Hercegovinának délnyugati részén, a magaskarszthegységnek délléjli sz. domboldalon, természetikmelékcs vörös agyagtalajokon természetik, a tenger színe felett 80-120 méter magaságban. Ezen észak felől védett, nappal és éjjel egyaránt meleg fekvésekben, terem a legkülönbözőbb dohány dohány. Az áramlat, tevényes agyagtalaj síkságokon a föltaromított földiken nő dohány nagyobb leveleű, sötétbarna színű, erősebb és kevésbé illatos anyagot ad, de azért a kedvező klimatikus viszonyoknál

fova, még mindég jóval többet ér a boszniai dohányoknál.

Ujabb különben a hercegovinai mezei (síks) dohányok termesztését — mint amely földiken más növények is használnak kultúrákatok — a dohányjövédék igazgatósága foko-

132. ábra. Dohánytermesztő vidék a Karst-hegység lábánál Hercegovinában (Mostar).

zatosan csökkent és a termesztést a karstvidéki körtörmelések talajokra igyekszik terelni, mint a melyek elsősorban is a finom, illatos dohány nevelésére vannak predesztinálva.

Hercegovinában mintegy 15,000 termesztő (legfőképpen parasztok) 2500–3000 hektáron (1 hektár = 1,7 kat hold) termeszt dohányt Mostar, Ljubuski, Stalac, Ljubinje, Trebinje területeiben.

133. ábra. Dohánytermesztő vidék Hercegovinában, háttérben a Karst-hegységgel (Ljubuski).

A mikor Bosznia és Hercegovina még török kézen volt, a dohánytermesztés Albánia-ig hasonlóan igen alakoson fokon állott a kezelés és gondozás tekintetében, ámde jószágának híre akkor is elterjedt és a szultán általános Trebinjéből szerezte be szükségletét.

Bosznia-Hercegovina okkupálása és a dohány-egyeduralg behozatala óta, a viszonyok a dohány termesztése terén is nagyot változtak, újrás és hasznosító irányban általában, de bizonyos mértékben hátrányosan is.

Üdvs volt az általuk általában a termesztés, kezelés s gondozás terén. Sokat javultak az állapotok, a mi a rendszeres palántanevelést, a kiültetés idejét és módját, a dohány szakszerű kezelését, törését, felüzését, szárítását, osztályozását stb. illeti. A dohányjövédék bevaló-hivatalai egyttal oktatói voltak a termesztőknek s 1887 óta igen jól dotált s a nevet valóban is megérdemlő mintatáplékkal kapcsolattak össze, melyek közül az orasje-, a ljubuski-, a mostari- és domanoviz-i a legnagyobbak s nagyszabásúak működésük tekintetében is.

A jövédék működését általában siker koronázta s a hektáronkénti átlag termés Hercegovinában 500 kg.-ról 1200 kg.-ra sikerült emelni, az üzstermesztés pedig, mely az okkupáció előtt a 6000 q.-t nem haladta meg.

1883—85-ben	9890 métermázsa
1886—88-ban	18910
1889—91-ben	24298
1892—94-ben	27850
1895—97-ben	36632

emelkedett; ezzel kapcsolatban sikerült a külföldi figyelmet is Hercegovina illatos dohányaira

séleg tetemesen fokozták, a minőséget ellenben rontták. Másrészt az egyes körzetekben termesztett félésegek fajliszta-jellegűek, a magvak keveredése stb. miatt: elvesztették. Így például Trebinjének régente oly híres apróbb levele dohányja ma már jóformán nem létezik, mert az ott termesztett eredeti fajta, más vidék-ről (Stalac-ról) hozott maggal keveredvén, tavórról sem ad oly finom anyagot mint régente.

Bosznia-Hercegovina cigarettá-dohányait két főtipusba sorozhatók. Az egyik féléseg a száron sűrűen és felsőre álló nyeltesen, gatyás levelekkel, a másik száron ritkábban álló nyeltes levelekkel bír; a többi féléseg kedveltebb és termelése is általánosabb. Ezen két főtipus vidékenként, a levelek nagyságában, számban, állásban kisebb-nagyobb eltéréseket mutat.

A dohányt rendszeren május hó folyamán ültetik fűrészes kövesben, 45—50 centiméter sor- és 40—45 centiméter növénytavolságra. Bugdani rendszeren nem szokták. Esőben esztendő években tehát száraz időjárás esetén bugdának, ellenkezőleg nem. Bosznian augusztus hó végén, Hercegovinában július közepe táján fognak hozzá a levelek töréséhez, alulról felfelé haladva 3—4 részletben. Régebben a leveleket 4—5 méter hosszú pörékra sűrűen felültek s eleinte egynehány napig a szárítói pajtában, később a napon szárították, miert is a szivárgás igen gyakori jelenség volt s nagyon hozzájárult a levelek ismert töré-

134. ábra. Napon való dohányszárítás Hercegovinában, zsinóros pálcázás pörékön.

piaczkokon is megjelenni. Tagadhatatlan azonban, hogy a hercegovinai dohányok nagy törékenysége és porlékosság, nagybőrkörü elterjedésüknek hírvai a velők, a hamburgi dohány utját állja mely bajon újabb helyesbbszárítási eljárásal és a macedon rendszerű raktári kezeléssel igyekszik segíteni.

Kétségtelen érdemell kell a jövédéknak betudni, hogy a cigarettadohány termesztést a rosszabb minőségű dohányoktól adó lapályos vidékeken fokozatosan csökkent, de egyttal impulzust ad arra is, hogy ezen helyeken más nagylevelű félésegekkel végeztesseken természetesen kísérletek, melyek közül az amerikai virginiai, kentucky és connecticut igen jó eredményeket szolgáltattak.

Viszont azonban nem tagadható, hogy az egyeduralg behozatala óta változások észlelhetők a minőségű termesztés hátrányára is, így a termesztők igyekezete, a termés mennyiségének lehető fokozására el nem vitatható.

A jövédék maga is nagy súlyt helyezett arra, hogy a dohánytermő földet rendszeresen átrágyáztassanak olyannyira, hogy a tulajdonos általánosabban szerint állapítják meg a dohánynyal beültethető terület nagyságát. Csak hogy ez magától vonta azt, hogy a termelőnek nemcsak az ércet keszkeztárgy, hanem a han-okban (ütszeli csárdaokban) összegyűlő nyers ló- és öszvér-trágyát is felhasználják, mely eljárásal a termést mennyi-

kenységéhez. Ujabbban a Macedóniában divó eljárás szerint, a jóval rövidebb pörékön kevésbé sűrűen fűzve a leveleket, a pöréket pedig 4—5 helyen megterítve pálcázatra kötik fel. A továbbiakban, utóbbi években a Macedóniában divó eljárás szerint járnak el nemcsak a termesztők, hanem a bevaló hivatalok raktáraiban is, ahol az egyszerű maglyákban való erjesztést mindinkább kiküszöbölők s helyette a kisebb hálóban való fermentálást alkalmazzák, különösen a finomabb hercegovinai dohányoknál.

A kényesebb hercegovinai dohányokat 22—24 fok R., a bosnyák dohányokat 40 fok R. mellett erjesztik; erősebb felmelegedésnél a hercegovinai dohányok elvesztik mézesszerű illatukat s törékenyekké lesznek, aminek különösen a közönséges mágya erjesztésnél voltak kitéve.

Az átlagos beváltási ár 100 kgronként a szivaranyagánál 44—48, a bosnyák dohányoknál 60—70, a hercegovinai dohányoknál 90—130 korona között ingadozik, a hektáronkénti bruttó bevétel (1-7 kat. hold) az első esetben 700—800, a másodikon 900—1100, a harmadik esetben 1300—2400 koronát tesz ki. A beváltási árak vidékenként külön vannak megállapítva.

Megjegyzem még, hogy a bevaló hivatalok mint meteorológiai állomások szerepelnek és a hercegovinai esős napokat, azonnal sűrűnyel tudják a dohányjövédék központi igazgatóságát.

badságától megfosztva, bizonyos ideig megfelelő módon hízlatlák.

Ott a hízlatl és az ugynevezett sovány baromfi husának fent váolt nagy ellérése előtérben tisztában van a városi közönség minden osztályközlönökkel. Nálunk — sajnos — a székesfőváros vagyonszerző köreit és jobbné vendéglőit vége, sem a székesfőváros, sem a vidéki városok lakossága ezen különbséget nem ismeri s a városi piacra hozott baromfiak — legtöbbször esetében — egyenesen a tájra kerülnek. Pé ig ha legalább 8—10 nap zárva tartanak a baromfi és az előtálalt tápláló takarmányanyal látók el, husk általában és izletesebb válnak.

Art hiszem mi sem vagyunk ugyan nagyon messze attól, midőn a közép-, az iparos és a munkásosztály a jó táplálkozásra — hasonlóan a mévelt külföldön tapasztaltakhoz — nagyobb súlyt fog helyezni s ha azon időt eljön, egy első sorban a baromfiak lesz nagy szerepe, mivel a baromfi aránylag olcsó és más hussal szemben nagyobb tápláló értékű hús, a megfelelő módon hozzáférhető válik nagy keresletnek fog nálunk is örvendni.

Természetesen ezen időt be kell várunk, mert ma még a hazai baromfi-hízlatl-telepek kivül eladás céljából csak kevés gazda hízlatl baromfi: a hízlatl-telepek pedig külföldi piacok részére szállítják az első osztályú árut, nálunk a székesfővárosban és egyes nagyobb vidéki városokban csak a másodosztályú árut adják el — elég drágán — minek következtében a kisebb jövedelmű hízlatl baromfi nem vásárolhatnak.

Ha azonban a gazdák is hízlatli fognak, sovány baromfi csak elvéte fog a piacokra kerülni, akkor módjában lesz a gazdának tisztességes haszon meglátására a hízlatl baromfihoz juttatni a szegényebb főtérteké. A hízlatl baromfi ára fel fog emelkedni, de annak az áremelkedésnek meg is lesz az értelme, mert jó minőségért mindenki szívesen fizet nagyobb ár.

A baromfiak hízlatlásának tehát az a célja, hogy a sovány baromfi jobb minőségűvé tételénél, jobban lehessen az értékesíteni, de márést, hogy a fogyasztó közönség pénzéért jobb minőségű árut kaphasson. Ezen kettős cél elérése végett a körülmények — miként már említém — külföldön is úgy alakultak, hogy a gazda hízlatlót is kénytelen volt berendezni, mivel ezeltől a sovány baromfi csak hízlatl-teleplátjonossá adhatta el és ezen eladás mellett vajmi keveset, míg a hízlatl annál többet nyert.

A házi szűkösglet fűződésére sok helyen hízlatl nyakt, kacsát, ludat, pulykát és kaptant kiki a maga módja szerint, de — miként azt sok helyen látám — a hízlatlósok ideig tart s oly kezdetleges módon szokt végezteni, hogy az ily kiadásokkal hízlatl baromfi sehol a világon nem volna hasznosnak értékesíthető.

A későbbi fejezetekben közölni fogom mindazt, amire az eredményes hízlatl elérésének, ügyelni kell s a hízlatlós eljárást ezáltal minél egyszerűbbé és olcsóbbá lehet tenni.

ül.

IRODALOM.

Utmutató az állatok s állati nyersternemnyek szállításához. Írta: Fókányi László. *A Körtelék Levélszekrény* című rovatban az állatszállítások mikénti lebonyolítása iránt mindrisbörben megjelölő tudakozásokos tanuszkodnak arról, hogy gazdaközönségünk egy része megértette a kor into szavát s előállatának vagy az azoktól származó nyersternemnyeknek szállításánál követendő eljárás felől táncosít, utalást kéri, s az a modern gazda megértette hízlatl és a kétértelmű hasznát saját maga értékesítő produkt termékeit s tenyésztett állatát.

A gazdasági szakszójában eléggé hangoztatva van ezen tétel fontos s szükséges volta, — de hát sajnos! *gazdáinknak igen nagy része nem olvas, nem halad a korral,* — s így minden érkökölcs mellett is legfeljebb csak igen kevesen tudják gazdáinknak figyelemre méltó azon szempontokat, melyeket saját elnökükre alkalmazni tanácsos s melyek után — nagyobb lépésekkel haladhatnak a boldogulás felé. Mert kinek nincs szüksége az állatszállításoknál követendő eljárás ismeretére? kinek nem van elég éderkébe, ha az ezirányban fennálló állategészségügyi s vasutüzemi szabályokat nem ismeri?

Hisz igen kevés azoknak száma, kik állataikat *ha itt álló* adják el s ezen rendelkezések nem tudása folytán érzékeny károkat — legfeljebb csak ritkán szenvednek. Ilyenkor azt mondják, hogy „malheuróm volt”, pedig dehogyné vol márörje az illetőnek, hanem tisztán tudatlansága miatt került bapja vagy szerzett magának károkat.

Bátran állíthatjuk, hogy a tenyésztőknek manapság ezerféle esélye van arra, hogy állatainak vagy állati nyersternemnyének értékesítésénél az állategészségügyi, fogalmi vagy vasutüzeli szabályokba ütközök.

Világos dolog, hogy minden ilyen összekötözésnél anyagi károkat bosszúdíjak meg.

Nem mulasztatom el tehát, hogy Fókányi könyvét az uradalnak tisztújéni, földirtöröknek, bérnöknek, baromfiényesztőknek, kisebb s nagyobb hízlatlókak melegen figyelmébe ne ajánljam! Mulkor a „Magyarország” hasábjain passzokodott egyik a gahorlat mezején mitköző czikküro, hogy az állategészségügyi rendelkezések tömörítésére nem tudja kismerni magát mert az „labirynthus”. Mindezt az ország más oldalról is gyakrabban hallható, bizonyos, hogy az a legjobb bizonyíték Fókányi Utmutatójának szükséges s hasznos volta mellett. Különbön is ezen könyv helyes összállítását, cselezőri beosztását, tárgyalásának világos és okos menetét, tartalmas voltát s így igazán nagyra tartom az azok tudják legjobban megítélni, kik az előállat s nyersternemnyek formáira kiadott rendelkezéseket s azok nagy számát ismerik, tehát azoknak a rendelkezéseknek egy Utmutatóba való összegyűjtésének sikerült voltát, az erre fordított óriási türelmet, fáradságot és szerzőnek e téren mutatkozó hatalmas tájékozottságot elismerem s méltányolni képesek.

Nem lesznek tehát többé azelőtt „labirynth” az idevonatkozó rendelkezések, ki ezen ügyes könyvet átváltozza, illetőleg belöte a szükséges tudnivalókat megszerzi. Fókányinak ezen Utmutatója már a második kiadást érte meg. (Nagy szó ez a mi számorura szakirodalmi viszonyaink között!) De ezáltal szerző azelőtt kénytelen a tavaly megjelent Utmutatóját *szállítási szabályok* kiadásának, mert az állatforgalmi viszonyok között jelentékeny változások történtek. Az állatorvos közszolgálat államosításával egészen más rendelkezések léptek életbe, az állategészségügyi szabályok is nagy részben megváltoztak s most az Utmutató nemcsak ezen megváltozott viszonyoknak megfelelőleg lett átírdolozva, hanem az állatforgalmi szabályok is átdolgozták tartalmával, s az MÁY. vasutüzeli szabályok dájával is, ki ki létvéte s így egy igazán közhasznú s igen becses kézikönyvvé nőtte ki magát.

Tartalmát nem sorolom föl, elég ha azt állítom róla, hogy az előállatoknak s állati nyersternemnyeknek egy bel mint külföldi szállítására vonatkozó összes tudnivalót tartalmazza. Tárgymutatóval, indexcel van ellátva s még a lakus is könnyen rátalálhat az ügyes beosztás miatt gyorsan rátalálhat az öt érdeklődőlogra.

A könyv csinos kiállításban, zsebkönyv alakban jelent meg s így nemcsak belső tartalmával, de csinos külsejével is hat. Ara igen érdekes és a sovány baromfi tenyésztőkönk levők is megszerzhetik. Sajnos, nálunk gazdasági szakirodalmat az intelligens és inkább

a szerényebb viszonyok között levő gazdák támogatják. Meglehető nagy helyük az a szerény viszonyok között élő! különös: hogy mily — kevés az intelligens!

Pedig ösánként szölvia — hogy nagy kár használatilag *szegényesége hogy gazdák 70%-a nem olvas! Az angol, a francia, a dán, orosz, különösen a német mezőgazdaság hatalmas fejlődésének titka a szakirodalom fellendülésében, — tehát támogatásában rejlik!*

Száz egyenkötött egy: keres, kutat s beszámoló a többi 99-nek okulására, tanulmányozására, oktat a jobb költetésre. Ilyen viszonyok között azután ennek az agnyak az ambíciója, tetteire is elvész, levetés s visszszűvelődik az a téren is, melyen az egész műveltyű gazdái hatalmasan haladnak előre és fölénk kerekedve — a magaslóbi nem vesznek bennünket észre — ha mélyen maradunk.

Teljes elismerés illeti Fókányit, hogy oly nagy szorgalommal letehozott egy olyan könyvet, melyből az olvasó gazdák kis sevege csak oszokt tanulhat.

A könyv ára 2/70 koron, kapható szerzőnél (földmívelési miniszterium).

Dörner.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

356. kérdés. Sziveskedék tudomásomra adni, hogy kötelese-e egy földirtörök, vagy földbörő, gazdaságában alkalmazott iparos és iparos-segedek által betegegyelő-pénztári járulékot fizetni akkor, midőn az összes iparosok és iparos-segedek a gyűrközelítéséről a munkaadó gazdának magá sajtó utasítalmi orvosa által gondoskodik, s gyűrközést szintén az uradalom el és baleset ellen is a nevezett iparosok a munkaadó által be vannak biztosítva. Ugy tudom, hogy van egy miniszteri rendelet, mely a fenti esetben az ipari betegegyelő-pénztárra beletéplés alól, a gazdaságban levő iparosokat felmentti. Ha van, kérem ezen rendelet számát és keltét velem közölni.

E. és P.

357. kérdés. Három szomszédos közönségben fekvő gazdaság tisztújéni k. 13. hl. bor járulékkukat képezi, két gazdaságban szőlővel van, a harmadiknak nincs; a bor a két szőlőből közösen, t. 1. ²/₄ az egyik, ¹/₄ a másik szőlőből lesz kinyára, az a kérdés, hogy ily körülmények közt szét, 15-ig túrtérendő beosztás esetén van-e helye a kedvezményes fogvazásti adó igénybevetelésnek, illetve fogvazást lehetni ezt elvézni? Ha igen, hol kell a bejelentés eszközölni? megiegyezem, hogy az összevált műszert után azonnal egy központi pénzkebe lesz elszállítva s ott kezeelve.

Gy.

358. kérdés. Egy uradalom tisztártojával a 3-ik levélváltásra, amelyben egy gazdai állásra a fizetési módokra is megállapodunk, kívánáságra a magam költségén személyesen mutatkozom be neki, ekkor hallom tőle, hogy csak 3 havi próbaidő után véglegesíti és a szállítási költségét követelmésem onnan nem fedezi. Az állást el nem fogadtam volna, ha 3 levélváltás szándékosan ki nem hagyja a 3 havi próbaidőt, illetve kölcsönösen nem utaztam volna fel. Ezért is említtette utolsó levélében, hogy az utazási költséget valami felelősséget nem vállal, nem is követeltem volna, ha a próbaidőt jelezte, vagy anélkül fogadtam volna fel. Kérem, hogy a költséget az utazási költség és midőnön nyertem meg. B.

359. kérdés. 1. Hogy lehet magyarázni a gazd. Örvény 27. §-ának első bekezdését, t. i. hogy egy ellenőrv vagy gazd. segéd előbbre van helyezve, mint a tisztártoj és kasznár?

2. Mondjuk, hogy egy uradalomban 1000⁰ év folyóvann magashabranru előlepletesben részesített, azaz a sovány baromfi tenyésztőkönk levők is megszerzhetik. Sajnos, nálunk gazdasági szakirodalmat az intelligens és inkább

tül ment mindenféle rangfokozaton s most 30—35 évi szolgálat után az új törvények szerint, miután 1900 jan. 1. óta lett első-előléptéve, ezen utóbbi címnel élvezelendő. Lehet-e ellen kibújót találni vagy nem, megmaradhat-e új címre vagy sem? Segít-e ilyen eseten az 1888. évi t.-cz. 34. §-a?

3. Jógos-e az 1900. évi XXVII. t.-czikkel ellentétleg, még mielőtt a nagy uradalmi címek „Köztelek”-ben old. gazdák keresni irnoknak, holott ezen XXVII. t.-cz. értelmében f. évi július 1-től kezdődőleg old. gazdák nem lehetnek irnokok, csak „segéd”-ek, avagy tán a törvényeknél minden egyes pontja s bekezdése alól lehet kibújót találni?

4. Nincs-e vagy nem lesz-e már most minden nagybirtokosa s bérőre (akik term. a kivettelt adót fizetik) néve a felsőlott új gazdasági címek adományozása kötelező az okleveles részére, vagy ellenkező esetben ismét továbbra csak marad az ispan és irnok a kasznár és s.-tisztelt egyenrangú?

Több gazdasági.

360. kérdés. Egy természetgyógy, hegyes vidékén fekvő magánbirtok, ahol excoesszív kivádk és — legalább is részben — rossz legelője van, a cigázija juh tartása tervezetik, főleg azon okból, hogy ennek tejét sajgyártás által értékesíthetik. Bátorodunk tehát tisztelendő kérdező, hogy hány kiló sajtot ágy darab fejs juh, ha a bányán áprilisban elváltatják, továbbá hány kilogramm excoesszív gyapjút lehet egy darab öng anyjuh után számítani és végül mily árban lehet a sajtot és gyapjút elértekesíteni?

Kérdem továbbá, hogy hők vannak a legjobb vásárok illyajta juhok beszerzésére vagy mely gazdaságokban (Temes, Arad és Krassó-Szék megyékben, esetleg Erdélyben) lehetne pontos felvilágosítást e jökökről kérni?

M. ————— tiszteltúróság.

Felelet.

Gazdaságban alkalmazott iparosokat ba kelle-jelenteni a betegegyelőző pénzirtába? (Felelet a 356. sz. kérdésre.) Az 1891. évi XIV. t.-cz. 2. és 4. §§. szerint oly nemgazdasági vállalkot munkavezetőit és munkásait, kik az ipartörvény hatáskörény alá nem tartoznak, a betegegyelőző pénzirtába az illető vállalkot bejelenteni nem tartozik, de az illetők szabad aláíratásuk alapján a betegegyelőző pénzirtába beléphetnek, ha azt a vállalkot is óhajtja.

A földbirtokos és földbérő tehát a gazdaságban alkalmazott iparosok után betegegyelőző pénzirta járulékot öltöges bejegyzésé hiányában fizetni nem tartozik. Mivel e részben a törvény szövege egészen világos, nem volt szükség új miniszteri rendeletre, mely a gazdasági alkalmazottakat az ipart betegegyelőző pénzirtába való belépés alól felmentse.

St. F.

Bortaláló kedvezmény élvezete. (Felelet a 357. sz. kérdésre.) A szőlőgazdálkodás megőrlő 1. orvialdó kedvezmény megadásának útját nem állhatja az, ha a bor más község területén termett, mint a helyben fogyasztás alá kerül. A kedvezmény elnyeréséhez szükséges bejelentést azon község elöljáróságánál kell eszközölni, amelynek határában a szőlő fekszik, tehát a jelen esetben mind a két község elöljáróságánál. Ha ennyi komplikációhoz még az is hozzájárul, hogy az összes mustot szűrt után és a deputatom kijáratítása előtt azonnal egy központi piczébe szállítják, ezzel az adókezelés nehézségeit méginkább szaporítják, ha azonban a bortaláló termés után a szőlőt helyben fogyasztás alá veszik, az adókatálót tartani nem kell és mindig lehet igazolni az adó befizetését tekintet nélkül arra, hogy mennyiben történt az a kedvezményes tételtek alapján és mennyiben nem.

St. F.

Felagadott gazda utazási illetményének kiszolgáltatása. (Felelet a 358. kérdésre.) Bérés-gazda illetményének kiszolgáltatása vagy uti költségének megterítése körül fölmerült panaszok a járási főszolgabíró elé tartoznak. Ha a bérés-gazdát próbáiód kikötése nélkül határozatlan időre fogadják fel, akkor a célszerűtörvény szerinti szabványos egy órányi munkáért tekintendő és így a gazdának joga van ahhoz, hogy illetményét a „szolgálat megkezdésétől” számított egy egész évre követelje. St. F.

Gazdatisztelt címze. (Felelet a 359. sz. kérdésre.) Ad I. Annak, hogy a 27. §-ban az ellenőr és a gazdasági segéd előbb van említve mint a tisztartó és a kasznár, kétféle magyarázata is van. Az egyik az, hogy előbb azokat a címeket említette fel a 27. §, a melyek az állami gazdaságokban használatnak, azután azokat, a melyeket csakis a magánbirtokoknál használnak. A másik magyarázat pedig az, hogy a sorrend teljesen közbizmos, mert a törvénynek nem az volt a célja, hogy az címezzel rangsorot állapítson meg, hanem csak az, hogy bizonyos címek használatát korlátozza, azért, hogy már a czimből megtudhassák kiki, hogy az illető gazdasági okleveles-e vagy sem.

Ad II. Kibújót nem lehet találni, de keresni sem kell. Van czím elég, tessék akárkinek a címze adni az irnokoknál. 27. §-ban felsorolt címeket hagyják békén. Például ha a nem okleveles ispan 1901-ben előléptet, legyen jószágokormányzó, gazdasági tanácsos, főtiszt vagy akármű; de ha nincs oklevele, ne akarjon erőnek erejével új felállítani máit volna oklevele.

Ad III. uradalmi kerszetnek irnokok egész hátrán. A törvény nem mondja egy árva betűvel se, hogy az okleveles embereinek a birtokos olyan címet köteles adni, mint a milyennek a 27. § felsorol. A birtokos a 27. §-ban felsorolt címeket nem adhatja a nem-okleveles embernek, de ezen felül semmi feltétel nélkül korlátozva: ha új letisztult, az okleveles tisztet is nevezhet irnoknak stb. A címet nem a birtokos, hanem a birtokos adja, a 27. § korlátozásával. Ha az okleveles embernek derogál olyan címet viselni, mely nem okleveles által is használható, — (pld. ispan, irnok, számtartó stb.) ne fogadjon el azt, az állást, vagy pedig írja címe mellé azt, hogy „okleveles gazdatiszt”. Ezt a jelzést a törvény biztosítja neki, ha van oklevele. Egyébként biztosan remélhető, hogy az uradalmi is használni fogják ezután a 27. §-ban megjelölt címeket, mert hiszen azaz, hogy az okleveles tiszteknek a megjelölt címeket megadják, az uradalmi szolgálat színvonalát is emelheti.

Ad IV. A III-ik kérdésre adott feleletben erre is megvan a válasz, hogy I. nem köteleles egy birtokos sem a törvényben felsorolt címeket adományozni.

Cigázija-juh beszerzése. (Válassz a 360. sz. kérdésre.) A kérdészett rossz legelőjű, excoesszív kilműjű vidéken a cigázija-juhok tej-, illetve sajgyártás szempontjából tenyésztés nem tartom oly ajánlatosnak mint a közönséges erdélyi rackák, főleg ha a már ugys tervevett téli bányaroztatás célozlatik s ha a korai bányaroztatás a közeli nagyobb városokban jó piacot lehet biztosítani, mert az erdélyi racka után évente 8—9 kilogramm sajgot lehet nyerni azes esetben, ha a bányaroztatás nem tartom 3—4 hetes korukban eladnak, mint vngó hány racka, mely esetben a fekete szőrű racka bányaroz darabonként 160—200 fillérrel drágábban értékesíthető a fehérnél azon okból, hogy a fekete bányaró ruha készítésnél sokkal kerszetesebb. Ezzel ellentétben a cigázija bányaroz azes esetben, ha a bányaroztatás megkezdésé és ezennél fekete bányaró piacra vinni nem lehet, de meg kár is volna, mert a cigázija növevők felállítását igen kerszetese, és páronként 25—30 koronáért eladhatók, ezenkívül a cigázija-juhok nem is adnak annyit tejet,

mint a rackák, bár bizonyos, hogy tejkik illetve sajgyuk sokkal zsirosabb. Ezekből évente 4—6 kgrm sajg nyerhető.

A tervevett tejt bányaroztatás, illetve fejs mellett a kora métermázsája évi átlagban 76—80 koronán értékesíthető leend, a racka-sajgot érvényes, míg a zsirosabb cigázija esetleg koronán földolgozva, piaca szerint valamivel drágábban is. A gyapjút illetőleg mindenesetre s teljes mérvben a cigázija előnyére billen a mérleg, mert meg egy jól táplált és kifejlett cigázija anyáról zsiiban nyirva 45 kgr értékes gyapjút nyerhető, addig egy racka 1½—3 kgr közöcs gyapjút ad és az utóbbit csak 80—90 koronán lehet eladni, míg az előbbi igen kerszik 140—150 koronáért métermázsánként. Ami a kétféle juh igényességét illeti, a cigázija igényesebb, mert míg a racka juh a havon illék és igen nagy százelekben kettőset, addig a cigázija melegebb istállój, vagy legalább is sokkal védettebb helyet kíván.

Rackajuhokhoz jó vásárok Erdélyben: Kolozsmonostor, Jára. Torockó. Czigázija: Brassó, Nagy-Seeben, bár ez utóbbit az erdélyi vásárokon még nem igen szerepelnek nagyobb tömegben, inkább csak a háromszéki havasokon vannak, hők Hétfaluban lakó Sörös Mihály rendelkezik igen nagy turmakkal (falka), kiknek turmál teljén lejonnek egész Székelyvária és a bő szennés- és a löherotom Küküllő völgyére.

Rendszeres cigázija-juhászlatot tudtommal a magyar állam kolozsi birtokon (Ördögnyom-major) ünnek, honnan az a fajtára vonatkozó részletes megfigyelések és feljegyzések teljes pontosságú volnának beszereshetők.

Ha a közöcs legelőt a legelőket, specialis jö tejele jö hők granánt a friziaiak is ajánlhatók volnának, mert ezekből 10—12 kgr. évi sajtjohoz nyerhető, ami kgr-ként 70—76 koronájával fél piacot; s zaporaságokra néve a kettős bányarozs magind sajgot jelleg egy jól kilműjűzött faluban de a friz sok Segelő igényel. Végül e fajtnak bányaró száraz, csontos természetűnél fogva vngó bányaroznak kevésbé alkalmas, de tenyésztésny gondnak annál kerszetesebb. E fajta teli bányaroztatásra azután csak jö melege istállóban lehet gondolni. Gyapja értékesése a rackáznál, aligalomban 2—3 kgr-ra tehető, zsiiban nyirva.

Bölyösi Dénes.

VEGYESEK.

Mai számonk tartalma:

OMGR. közleményei.....	1063
Hol az igazság?.....	1064

Takarmányozás.

Takarmányozási kísérletok melassával és turfával. 1065

Dohánytermesztés.

A párisi kiállítás dohányai és dohánygyártmányai. 1065

Irodalom.

Umulató az állatok s állati nyertermények szál-lítására..... 1068

Gazdasági névnyvtan.

Korán sárguló buza..... 1067

Burumfőztetés.

A bacumfőztetés jobb értékesítésének módjai. 1067
Leveléskréjny..... 1068
Vegeksek..... 1069
Kereskedelem, tüzscé..... 1071
Szerkesztői üzenetek..... 1073

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Dr. Nyirely Jenő gazdasági tanintézeti rendes tanárt gazdasági akadémiai rendes tanárrá szolgálatától a magyar-óvri gazdasági akadémiához való beosztással Fodor Sándor a keszthelyi gazdasági tanintézetéhez beosztott gazdasági akadémiai segédintázt gazdasági tanintézeti rendes tanárrá, Semlányi Sámuel a losonczi állami tanítóegyetemnél a gazdasági vándorintáristenődk ideiglenes ellátásával meg-

bizott földműves iskolai segédintézet, gazdasági szakiskolák és Vágh Lászlóval a székelyi földműves iskolánál alkalmazott ösztöndíjas gazdasági segéd, földműves iskolai segédintézetéről nevezte ki.

Gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Balázs Ambrus strázsa lakó Alsó-Fehér vármegye alvinczi; *Kaffka* Béla kiskapusi lakó Úng vármegye kaposi és *Marfán* Tivadar oláhszentgyörgyi lakó. Beszterce-Naszód vármegye Óradnói járására. *Oláh* Géza hegyeshalmi lakó Mosonvármegye Rajka járására, *Tóth* Kálmán déványai lakó Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye tiszaí felső járására, *Virág* Domokos mezőmaradasi lakó Maros-Torda vármegye marosi alsó járására és *Strobert* Péter öréndéri lakó Szatmár vármegye nagy-károlyi járására nézve a gazdasági tudósítói bizott bízta meg.

Olvasónk figyelmébe. A félév kezdetével felhívjuk ti. tagjaink figyelmét a „*Hasznák*” cz. naplira, mint olyan orgánura, melyet a magyar mezőgazdaság érdekében hgy léte-ményesekként ismerünk. A „*Hasznák*” szélesebb körben igyekszik érvenyesíteni a „*Köztelek*” által szolgált azon közgazdasági törekvéseket, amelyek a magyar föld és a nemzeti termelés alapján álló produktív elemek megőrzését és jólétét célozzák. A vá-m-és kereskedelmi szerződés megújítása egész nemzeti éltünkre kiható aktus lesz és igazi léteérdekünk, hogy ez alkalomból a sokáig parlagon hagyott gazdaságközvélményt teljes öntudatra ébreszessük, az érdeklődést folytonosan ébren tartjuk, fejlesztjük a gazdaságközvélmény erejét, hogy az a maga valódi súlyával érvényesülhessen. Ezt az alig mérlegelhető jelentőségű feladatot igyekszik szolgálni a „*Hasznák*” naplir, de bármely házkapcsoló legyen is hivatása a mai zsurnálisztikai viszonyok között, helyét csak úgy állítja meg sikeresen, ha a gazdáközönység, melynek érdekét odaadón képviseli, előfizetésekkel támogatja. Felhívjuk tehát ti. tagjainkat a „*Hasznák*”-ra való előfizetésre, mert meggyőződésünk, hogy ebből a naplirból a gazdáközön-ség legelőkelőbb tagjai olyan orgánumot teremthet, mely nemcsak irányában helyes, de tartalmánál gazdaságával s élénkségével is a modern zsurnalisztika színvonalán áll s amelyben minden körülmények között megbízhatik.

Az arató munkások. A földművelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések szerint a munkásviszonyok szempontjából az aratás zavartalan lefolyása remélhető. A nagyobb uradalmak kivétel nélkül el vannak látva szerződött aratókkal. Azon munkások száma, akik aratás nélkül maradnak aránylag csekély s a gazdasági munkásoközvetítő intézmény ezek elhelyezéséről is lehetőleg gondoskodik. A földművelésügyi miniszter egyébként minden szükséges intézkedést megtett arra nézve, hogy az aratás lefolyásának zavartalanossága biztosítható legyen, s még ha kiterjedtebb mértékben for-

dulnának is elő szerződéseszek s munkamegtalpasok, ezek sem tallálnak ésszerűellenféllel. A munkásügyi hatóságok utasította a miniszter, hogy minden felmerülő panaszot soronkívül s gyorsan intézzenek el s munkaadó s munkások jogos igényeinek biztosítására egyaránt kiváló gondot fordítsanak.

A m.-óvári m. kir. gazdasági akadémiájának halgatók Gazdasági Egylete fe június 18-án tartotta meg záró közgyűlést. *Zichy* Gyula prof. volt elnök beszámolt az egylet ez-évi működéséről s a néptársasági beszámoló után szép szavakkal bucsuzott az egylet tagjaitól a maga és a tisztviselői nevében. Ezt követte az új tisztviselői választása: új elnökül általános szótöbbséggel *Tüllmann* Károly választották ki, programbeszédében egy egyleti élványi szerkesztést indítványozta, melynek főlegként a közgyűlés egyi anyag megbeszélése. Főgyűlési elnök, pártárusom *Zeller* N. választást meg. Ezután pályázatok tűzettek ki és pedig 1. Jelen gazdasági viszonyaink között milyen állapot tenyésztésre fektessük a földet? 2. és 3. Miként szervezzünk a gabona-termelés és ökszeri alapon? 2. című kérdése. Pályájd külön-külön 50 kor. Pályamunkák csak a közzétételre és a rendezés tagok adhatnak be, mely jogot az utóbbiak az akadémia elhagyása után még két évig gyakorolhatják. A pályamunkák 1902. május hó 1-ig az Egylet elnökségéhez küldendők. Ugyanitt kapható *Wolf* Károly „Egy középirtok üzemterve” című s az egylet által ez évben kiadott pályaműve: ára 1 kor.”

Terményzállások a hadsereg részére. A cs. és kir. kőszáhadereg részére 1901. szeptember 1-től 1902. augusztus 31-ig terjedőleg szükségesi és ajánlati után fedezetet nyíró gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

K a t o n a i A t v e v ö l l e m á s o k

Termékek	Fosony	Trenszón	Magyarorszábról	Nevszider	Szemegya	Bacín	Sz-György	Tranzsylv. Epejiz	Komárom	Esztergom	Győr, Szabadhegyvel	Sopron	N. Kiszita	Közeg	Szombathely	
Széná.....	q	9080	347	1964	5771	2463	1850	1800	—	—	447	4578	1000	298	124	
Alomazsalmá.....	—	4908	215	1189	3564	1303	1142	1100	—	—	276	2828	6454	184	77	
Ágyszalma.....	—	383	93	67	55	34	17	18	25	—	135	215	313	44	45	
Tűzifa.....	m ³	—	748	620	312	200	104	64	52	3480	204	924	504	132	328	32

Szállítási módokat, bánatpénzt és az összes feltetelekre nézve részletes fölvilágosítást nyújt a pozsonyi cs. és kir. V. hadtest hadbiztoságán.

Vajkiviteli központ Szombathelyen. A Szombathelyen felállítandó vajkiviteli központ előmunkálatai folyamatosan vannak s a központ legközelebb jövő év május havára felállítatik. Foglalt együtt a tejszövetkezetek is szaporodni kezdek Vés- és az ezzel határos megyékben, mitűn a ma működésben lévő vesprémi és vas megyei szövetkezetek két vajkiviteli központ, ut. m. a már meglevő vesprémi és az alakítandó szombathelyi kell hogy megfelelő mennyiségű tejszinnel ellássonak.

A „Magyar Országos Mintapince Szövetkezet” újjalakítása. A földművelésügyi miniszter már ismételt alkalommal kifejezte, hogy a horvátországi országosan szervezett óhajja, még pedig szövetkezet alapon s hogy ezen országos szervezet alapjául az eddig is kelendő mikérdőtt „Magyar Országos Minta-

pince Szövetkezet”-et óhajja alapul venni. Az óhajja felajánlott tárgyalások és előmunklatok befejeződésén, a földművelésügyi miniszter f. hó 3-án d. e. 11 órakor szűkebb körű bizalmas értekezletet tart, amelyen a „Magyar Országos Mintapince Szövetkezet” alapzabály-tervezete fog letárgyalatni. Az alapzabály-tervezet szerint a „Magyar Országos Mintapince Szövetkezet” vidéki pincészet-kezetek, gazdasági, szőlészeti, borászati egyesületek és gazdákörök központjául van kiszemelve. Egyórvál ezen országos intézmény széles alakpon van hivata működni, ugy, amint az annak idején már az érdekeltszölte-terület egy az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” és más vidéki gazd. egyletek alkalmaival kifejezésre jutatták.

Értekezlet a szeszkontingens felosztása ügyében. Az 1900-ik évi IX. törvényeként szerint azon esetben, ha a kiszabott adótellet metelőtbe s az egyes felosztási időszakban igénybevehető alkoholinnyiség nem elegendő arra, hogy a jelentéket minden egyes az mezőgazdasági szeszfőző szalmára részeseési alapjának megfelelő 720 hektolitert meg nem haladó törzskontingens kiosztható legyen, a törvényben megállapított határozmányok figyelembevétele mellett a földművelésügyi miniszter határozza meg, hogy a jelentéket szeszfőzők közül melyek részeselesen kontingensben. Hogy a földművelésügyi miniszter a kontingens felosztásánál mily szempontokat tartson irányadónál, erre nézve a törvény igen tághatárokat közölt mozog. S épp azért szükséglet

latta a földművelésügyi miniszter, hogy a felosztásnál követendő irányelvek megállapítása céljából f. hó 2-án d. u. ó. 6 órára az érdekeltek köréből egy értekezletet hívjon egybe. Az értekezlet el a miniszter 18 kérdőpontot terjeszt, amelyekre a választ azo szövegű kérdéseknél megadja, akik a miniszter az egyes jelentékeket bírtokának megzemléseket kiküldi.

Ezen 18 pont föléli mindazon momentumokat, amelyek az illető bírtok kontingens-igényének elbírálásánál alapul vehető s illetere az egybívott értekezlet föladata lesz e kérdé-ponokat e szempontból elbírálni. Az értekezlet a „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-et *Rubinc* Gyula ügyvezető útkar. a „Magyar Mezőgazdasági Szerszemlekt” Országos Egyesületét *Kék* István és *Szevera* Károly mezőgazdasági szeszgyárosok képviselik.

MAUTINER ÖDÖN es. és kir. udvari magkereskedés

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., VI., Andrássy-ut 23. sz.

AJÁNL: 100% csiraképes, új termésű biborherét, az eddiginél tetemesen olcsóbb áron.

VESZ: homok (szűszös) búkkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi búkkönyt, tavaszi repcét, őszi repezét, (káposzta-repezét).

Állatkilállítás és lövésverseny Kis-Jenőn. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület rendezte az állatkilátást a f. évben június 29-én Kis-Jenőn tartotta meg. Ugyanez alkalomban a seprévidéki lövésnyeztek egyesülete sikerrel lövésversenyt rendezett. A kilátást *Vadászholly* László az „Aradvármegyei Gazdasági Egyesület” ügyvivő alelnökének felkérésére *gr. Zselénki* Róbert az egyesület elnöke nyitotta meg nagy-számú érdeklődők jelenlétében. A földművelésügyi miniszternek részéről a kilátáson résztvevő: „*gr. D'Orsay Olivér*, ezredes és báró *Podmaniczky Géza*, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület—et pedig *Bubinek* Gyula ügyvezető titkár képviselte. A délutáni lövésverseny is igen nagy számban s előelői közönség látogatónál telen Újvárnál, a megye főispánjával.

Az angol ezkuvárium módosítása. A földművelésügyi miniszter értesítése szerint az angol ezkuvárium f. évi június hó 11-én a következőképp módosítottat: Polariszkoppal nem mérhető melasz és hasonló anyagok után, melyeknek édesesszátartalma 70% vagy több: angol mázszáink 2 silling $\frac{3}{4}$ penze, a mi métermázszáink 6 K. 50 fillérnek felel meg; 70%-nál kevesebb, és 50%-nál több édesesszátartalommal bíró anyagok után, angol mázszáink 2 silling, a mi métermázszáink 4 K. 73 fillért tesz; 50%-édesesszátalom angol mázszáink 1 silling, a mi métermázszáink 2 K. 36 $\frac{1}{2}$ fillért tesz. Szilárd gyökse után angol mázszáink 2 $\frac{1}{2}$ silling, a mi métermázszáink 6 K. 50 fillérnek felel meg. Folyékony gyökse után angol mázszáink 1 silling, a mi métermázszáink 4 K. 73 fillérnek felel meg.

Az állatszállító közönség felnevelése. Az állatszállítási engedélyek iránti förtelmes késelmény benyújtása értesülésünk szerint még most is napirenden van, annak dacára, hogy a földművelési miniszter és az illetékes hatóságok többszörösen és hírlapi után is számos alkalommal figyelmeztették a szállító feleket arra, hogy az ausztrál fogoroszástól hátrahagyva, kétszáz méter hosszú szabványos ausztrál bélyegminiszteri *küln engedélyk alapján* való szállítást iránt benyújtandó kérvényeket a szállítási határidő előtt 10–11 nappal küldjék be a földművelési miniszterbírura, mert csakis ezek számíthatnak a felek arra, hogy az ausztrál bélyegminiszterium” kelte időben való megkeresése vállalkozása s az engedélyről a fel és a hatóságok közt időben való értesítése megtörténhessen. Ismétlenül felhívjuk tehát az állatszállító közönség figyelmét arra, hogy saját jól fellogott érdekében így külön engedély elnyerése iránti kérvényeket közt időben előre nyújtsa be a földművelési miniszterbírura.

A Magyar Folyam és Tengerhajózási Reszvénytársaság, június 28-án tartotta hatodik rendes évi közgyűlést a Széchenyi Palotában. A közgyűlés jóváhagyta, vette tudomású az évi jelentést megadta egy az igazgatóságnak, mint 8- felügyelő-bizottságnak a felmentését; az igazgatósági indítványára az 1900. évi osztalék 3 koronában állapította meg és újból megválasztotta a felügyelő-bizottság tagjait. A teljesítés ismertetésére kiemelték az évi jelentésből, hogy a társaság hajóparcái az elmúlt évben 16,628 indikát lévelel bírt 42 gőzshajó, 118,313 tonna hordókapacitással 246 uszályhajóval és 75 pontonból állót. Hajóinak értéke 16,312,891 korona. A gőzösköz 4976 menetlettek 80,329 óra alatt, a meggett utak hossza 826,904 kilométer volt. A személykilométerek száma 22,571,278, a tonna-kilométereké pedig 230,098,578 volt. Az szállított személyek száma 404,188, az árak száma 4,401,576 volt. Társaság tartálékai 10 millió adótlapokéval szemben 3,380,601 K. 09 f. tesznek. A hatodik szelvényét mátol fogva a títárság pénztára, valamint a Magyar Államias hitelbank váltja be.

Magyar Thomassalak. 17—20% összhosphor-, ebből kb. 80% citromsavnal oldható, 75% porfinom, 80 kilogramm ingyen-százban

legelőszóban ajánl a kartellen kívül álló *Sátori-gyárak* központi irodája: Budapest, IX., Dandár-csúcs 25.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában az *Újvári Úradalom* *Újvári Úradalom*, a „Készlet” szerkesztésével által kiírtetett pályám. Köt. tébla hat ábrával. Irtá: Wiener Moszkó, egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jóvelmezőszegése és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas címszó árak portmentes megkötésű: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Állast kereső földműveléskelet tanulóik. A szentimri m. kir. földműveléskelet (Sanogmege, u. p. Kadarkút) jó sikerrel végezte, több más és nőlen, részben katonai kötelezettségnek is eleget tett erőlyes, szorgalmas és szerénynyugy egyén hajgja el, kik kulcsát, munkafelügyelő, képzésigazgató és tanár-szolgákban önálló állást öhajánának egyenként. Szives megkeresésre, melyben az állással egyetértő javadalmazás közlése is kérétek, az ajánlatot készséggel megessze az igazgatóság.

Új gyorsvonati összeköttetések. Budapest—Gráz és Budapest—Berlin között. F. évi május hó 1-től kezdve a következő igen jó gyorsvonatok helyeztek forgalomba, és pedig:

Budapest—Gráz között:	
Budapest keleti p. u. ind.	6 óra 30 p. reg.
Győr 10	20 d. u.
Szombathely 12	42 d. u.
Fehring ..... érk.	2 01
Gráz déli vasut. 3	40
..... ind.	1 15
Fehring 3	00
Szombathely 4	31
Győr 6	58 este
Budapest keleti p. u. érk.	9 45

E vonatok Budapest—Fehringközött étközkeocsival járnak.

Budapest—Berlin között:	
Budapest nyugati p. u. ind.	6 óra 15 p. este
Galánta 8	51
Zsolna ..... érk.	12 13 éjjel
Berlin 5	56 regg.
Borsing-Fridrichstrasse 9	11
..... ind.	4 25 d.
Borszón 9	57 este
Zsolna 3	45 éjjel
Galánta 7	05 regg.
Budapest nyugati p. u. érk.	9 45 d. e.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatorzsde.

(Guthmann és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Budapest, 1901. június 28.
Az idősárs é héten tulvonyom az arás és meleg volt, habár másrészt légrámatok a hőmérsékletet csökkentették. Csapadék csak évférte fordult elő és rövid ideig tartott. A vetésére az idősárs kedvező; különben is a buza aratása későbbben van. A kilátások egyenlőknek, de szerencsésnek azok, melyek kielégítő eredményt helyeznek kilátásba, vannak tulvonyom. A röviddel alakult megjelent hivatalos termelésből a f. hó 10-iki kimutatással szemben, buzában 37,000 metn, árban 72,500 metn. 63,000 metn. visszacsépett tétel ki, az arásból 100 metn. jobb eredményt hozhat. A búza aratása egyenlők, hogy az idősársban jó idősárs a természetesen előnyösök alkalusszabó hozzájárul és nagy kivánsos volna, ha a kérek legelőben részben is behozhatóak volnának. A kiföldőn az idősárs továbbra is kielégítő. Amerikában, ahol az arás már folyamatosan van, az erdészet a várakozásnak teljesen megfelel és a Balkánban megDélországban szem gyöngyök a kilátások. Franciaországban az idősárs a legelőben nem volt. Franciaországban a búza, kérelemzőse nyugalmaslag, az erdészet a várakozásnak megfelelően jelentőseget nem tulvonyom, éppúgy mint Németországban sen, ahol a porországi kedvesség vetési híreket magukat már tulvonyom. Közömbös is a tavasi vetések ott is előnyösen felelnek. Ausztriában ugyancsak meg vannak elégedve a vetések állásával.

A kihaló piacok tulvonyonata ellen megfelelő kifizetést alakult. A förtémesztő országokban a régi

készleteken iparkodnak tovább ádni. Amerikában a lát-ható készletek telmes csökkentésének és a kielégítő jelleget illet dacára az árak visszaesettek. Csak a hét vége első megmozgás, mely a búza borsó hangulat, a mi mellett az árak a mult hété juttatás közzéfélygel tul is haladhatók. Angliában, ahol ugyancsak búgyadt volt az irányzat, erőteljes mellett csak csodály kereslet mutatkozott, mely a búza borsó hangulat, a mi mellett a búza piacok a saját természetfeletlenül érkezett kedvesség híreire mértelenül emelkedtek, csakohy ezen emelkedésnek a búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan lánghat volt és árak nagyobb mérben csökkentek. Dacára a hét vége féle beállott javulásnak, a mult héttel viszonyítva kb. 3 márká visszases mutatkozott.

Nálunk a kereslet egy kenyérgyárakban mint takarmányüzemekben is csak korlátozott volt és a forgalom is csak korlátozott. Az árak — árpa kivételével — alig tartottak.

Az üzleti forgalomban é héten a következőket jelentik:

Búza nagybörze csendes maradt. A kihalat tartozás gyenge ugyan, a malnok érdeklődése azonban szintén korlátozott és csupán a hét első napján volt némi kereslet észlelhető. Állásában alig mutatkozott változás és a napiforgalom a legszűkebb keretben mozog. A kihalat továbbra is nagybörze hajó- és raklatterületből áll, mely a mult héttel szemben a búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

Rozsa (6) a korlátozott kihalat dacára é héten is olí volt nagyvagyta. Az irányzat tartósan lángha maradt és az árak fokozatosan emelkedtek. A búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

Rozsa (6) a korlátozott kihalat dacára é héten is olí volt nagyvagyta. Az irányzat tartósan lángha maradt és az árak fokozatosan emelkedtek. A búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

Érpa (takarmány- és hántalási ezékokra) szilárd irányzatú volt. A kihalat tartósan gyenge, míg hízalók ép ugymint gyárosok is jobb keresletet tanusítottak. Az árak 10 fillérről előszöknek. 15 fillérről magyarszabbak és helyben 13,500 koronájig. A búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

Érpa (takarmány- és hántalási ezékokra) szilárd irányzatú volt. A kihalat tartósan gyenge, míg hízalók ép ugymint gyárosok is jobb keresletet tanusítottak. Az árak 10 fillérről előszöknek. 15 fillérről magyarszabbak és helyben 13,500 koronájig. A búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek. Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek. Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek. Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek.

Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek. Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek. Olajmagok: Káposztarepze követés a 9/10—10,20 kor. fizetnek.

Napijelentés a gabonatorzsdeiről. 1901. július 2.

Az utolsó napokban mérsékelt légrámatok a hőmérsékletet tovább is csökkentették, helyenként rövid ideig tartó csapadék fordult elő. A vetésére az idősárs kedvező; különben is a buza aratása későbbben van. A kilátások egyenlőknek, de szerencsésnek azok, melyek kielégítő eredményt helyeznek kilátásba, vannak tulvonyom. A röviddel alakult megjelent hivatalos termelésből a f. hó 10-iki kimutatással szemben, buzában 37,000 metn, árban 72,500 metn. 63,000 metn. visszacsépett tétel ki, az arásból 100 metn. jobb eredményt hozhat. A búza aratása egyenlők, hogy az idősársban jó idősárs a természetesen előnyösök alkalusszabó hozzájárul és nagy kivánsos volna, ha a kérek legelőben részben is behozhatóak volnának. A kiföldőn az idősárs továbbra is kielégítő. Amerikában, ahol az arás már folyamatosan van, az erdészet a várakozásnak teljesen megfelel és a Balkánban megDélországban szem gyöngyök a kilátások. Franciaországban az idősárs a legelőben nem volt. Franciaországban a búza, kérelemzőse nyugalmaslag, az erdészet a várakozásnak megfelelően jelentőseget nem tulvonyom, éppúgy mint Németországban sen, ahol a porországi kedvesség vetési híreket magukat már tulvonyom. Közömbös is a tavasi vetések ott is előnyösen felelnek. Ausztriában ugyancsak meg vannak elégedve a vetések állásával.

A kihaló piacok tulvonyonata ellen megfelelő kifizetést alakult. A förtémesztő országokban a régi készleteken iparkodnak tovább ádni. Amerikában a lát-ható készletek telmes csökkentésének és a kielégítő jelleget illet dacára az árak visszaesettek. Csak a hét vége első megmozgás, mely a búza borsó hangulat, a mi mellett az árak a mult hété juttatás közzéfélygel tul is haladhatók. Angliában, ahol ugyancsak búgyadt volt az irányzat, erőteljes mellett csak csodály kereslet mutatkozott, mely a búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

Rozsa (6) a korlátozott kihalat dacára é héten is olí volt nagyvagyta. Az irányzat tartósan lángha maradt és az árak fokozatosan emelkedtek. A búza borsó hangulat, a mi mellett a búza határozottan alakulása szerint több-kévebbé tanusított eladási hajlamot, egyenként az árak azonban 30 fillérről előszöknek mint a mult héten. Az össziforgalom 30,000 metn., a behozhatol 80,000 metn.

STAHEL és LENNER, Triör és lemez-lyukasztó-gyár Budapestben.

Ujdonságként ajánlják göcsespölgépek számára a „Dorn-féle szabadalmazott új rendszerű törek-rostákat vas vagy azööllemezöből, a fából készült törekrostak helyett. **Elönyök:** 1. a töreknek tökéletes lazítása, 2. a töreknek egyenletes fölözötása az egysz rostafelötten, 3. a rostak eldugulása ki van zárva, 4. rendkívül magasfoku magkörosztálás, 5. legnagyobb tartósság.

Spezialitások: triörök buza, rozs, árpa. **Csepölgöröstak:** horgany- vas- és aczéllemezök s mindennemö lyukasított vagy hasított lemezek, gazdasági vagy technikai eszközök.

Értelmi szerék értékesítését eszközük az előír % mellett.
Felvilágosítást és csomagolást tisztalást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénzeszámla.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFÜVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKBAN.
Sürgönyczim: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad.
Hasnemüket, füstöt, luszt, vadakat, sztrnyasokát—elő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat burgonyát, káposztát, zöldgöféléket, gyümölcsöt stb.

Szabadalmazott kosárbetétek
göcsespölgépek számára, kaphatók a feltalalónál, teljes felelősség mellett, hogy lista cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.
4105 A kosárbetétek árai:
4 löreégi göpöz 60 kor.
6 „ „ „ 70 „
8 „ „ „ 80 „
Megrendelés esetén a kosár szövegének mérőre beöölösöd. HAJZATH IGNÁCZ, Székelybőden.

Gépszák, gyárosok, malomtulajdonosok és gépkészántulajdonosok nem nélkülözhetik a gépek szerkesztése, kocselésére és a gépeknek oktatására néző Magyarországnak egyedül és legjobban szerkesztett
GÉPKÉZELŐK LAPJA
címmű szaklapot, 4140 moletet **VÉCSEI EDE** magy. kir. lparfolyegelő szerkeszt. Elözletési ára fétvére 4 korona.
Megrendelhető a kiadóhivatalban: **BUDAPEST, Soroksári-utca 5.** Mutatványszámot kívánatra ingyen.

Most jelent meg.
Szarvasmarhák gümökröja
vágóhídi statisztika alapján pályadíjal jutalmazzott értékesítés
írta:
Breuer Albert
középgóhídi felügyelő Állatorvos.
(A Magy. Orsz. Állatorvos-Egyesület kiadvány).
Árta 1 k o r o n a
prémienles megkötéssel
1 kor. 10 fill.
Megrendelhető a „Köztelék” kiadóhivatalában.

Háromszáz hold kitűnő **ártér birtok** bérbe adó a kemecsei vasuti állomás közelében; részletek megtudhatók 417.
Lázár Kálmán urnál
Nyiregyházán.

8 HP. lokomobil
Clayton és Shuttleworth-féle gyártmány csak egy hónapig volt használatban, öcsén eladó. Felvilágosítással szolgál **Matheo Quinz, Wien 3/2 Löwegasse 53/a. Sz. 4141**

Tűskevár, 1901. május hó 31-én.
Tekintetes **Oberursell motorgyár részv. társaság** főközlötletének **BÉCS,**

VII., Lindenasse 1. szám.
Folyó hó 28-án kell becses levélükre értesítjük, hogy az Önök által szállított 3 löreégi „Gnom” petrolin-benzin-motor egy Umrath-féle tisztító csepölgéppel kövékesre hozva, teljesen kiprobáltuk s annak eredményeként a kövékezőket írhatjuk.
Összehasonlítva a „Gnom” motort egy gözgéppel annak ellenében oly nagy előnye vannak, hogy mindenki, ki már oly ismert ízenben látott, gözgépet nem fog venni;
1. a motort petrolinölgyasztása oly csekély, hogy óra és löörönként alig körül 3—4 krajczárba, mi 10 óra munka alatt 90—1. 20 krajczárba jön.
2. Olajfogyasztása naponta alig 25 kr.
3. Kézélese gözgéppel szemben oly mecsé egyszerű, hogy igazán felülmulhatatlan, mert míg a gözgépnél a göz fejlesztéséhez előbb befüteni, s jó ideig várni kell míg a gép megindítható, addig a „Gnom” motor a lendkerék egyezsiri megforgatása s a kompresszió emeltyű visszatolása elegendő a motor megindításához, mely alig tart egy percig, miután a motor villamos gyújtóval van ellátva.
4. A vízszállítás a motornál teljesen elcsik, mert a motor hűtéséhez szükséges vízmennyiség oly csekély, hogy 30—40 liter víz egy egész napra elegendő, miután a víz, ha a gépet lehűtötte, visszafolyik az edénybe.
5. Gépszék és fűtő szükségtelen, miután ezen motor engedély nélkül bárhol és bármikor felállítható, miután tűzveszély ki van zárva, s így mi a motornál még a szin alatt is dolgozhatunk, mely különösen csöcs időben megfizethetetlen.
6. A „Gnom” motor javítása, mely eddig nálkunk még nem volt, véleményünk szerint oly csekély és egyszerű lehet, hogy azt minden lakatos könnyen elvégezheti.
Mindezek alapján a „Gnom” motort gazdasárisainknak tiszta lelkismerettel legjobban ajánlhatjuk, s a gyárnak szöid eljárásért egy mint ponios kiszögalásért köszönetünket nyilvánítjuk s egyuttal felhatalmazunk, hogy eme sorinkat belátásuk szerint felhasználhassák s vagyunk tisztelttel
4083

BORBÉLY FERENCZ kövacsester, **KOVÁCS FERENCZ** gazdálkodó.

Magy. kir. államvasutak. 89936/901. számhoz.
Pályázati hirdetőmöny.
A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évi január hó 1-től számílandó egy csötök három éven át és a többszínű vasuti kergeménet jögyekből felmöröl szövegletének szállítási biztosítási kivánván, ezenmel nyilvános pályázatot hirdet.
A kiírástárgyát képező vasuti kergeménetjeökröl szóló kimutatás, mely egy-szerszámú ajánlati mintáz szöglöz, valamint a szállítágra vonatkozó részletes módosított válmennyi hasvi kereskedelmi és igazgatómányi megköntöltés és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési. A III. szakosztályánál (Budapest, VII., Andrássy-út 73. sz. II. em. 64. ajtó) kaphatók.
Budapest, 1901. évi június hóban.
Az igazgatóság.

„MIKROSOL”
A legjobb és leghathatósabb szer fagomba, falmállás, nyálka és penészgomba valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.
Szagtalán, nem maró, nem fest.
Uradaimnak, gazdaságok, földbirtokokok, szeszgyárak körében a legjobban beööt. — Kötönő bizonylatok. — Egyedül gyárosok:
Festélgyárak:
Lutz Ede és Társa, Pozsony.

A szőlő és burgonya peronosporájának

a legbiztosabb, kényelimesebb (a rézgátló) és olcsóbb ellenszere

a dr. Aschenbrandt-féle bordói-por.

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezte” rak-

tárában:

50 kg-os zsákokban ..... à kg. 70 fillér.
10 kg-os zsákokban ..... à kg. 74
5 kg-os zsákokban ..... à kg. 74

■ A szőlő első permetezéséhez 1%–1½%, második permetezéséhez 1½%–2%; harmadik permetezéshez 2%–os oldatot használjunk. — Egy lit. holdra kell 2 permetezéshez 22–25 kg. bordói-por, 25–30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgátlóval.

■ A port konyhasítván a vízbe szálítjuk és kész az oldat.

A szőlő OIDIUM

(lisztharmat) betegségének,

legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb bajoktól is védő ellenszere

a dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor.

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezte” rak-

tárában:

50 kg. zsákokban ..... à kg. 50 fillér.
10 kg. zsákokban ..... à kg. 54
5 kg. zsákokban ..... à kg. 54

■ A hol az 1900-ik évben volt oidiom először április hónap, a mikor a szőlő hajtás 10–12 cm. poroszik; másodszor június hó végén, harmadszor augusztus hónap. — Egy lit. holdra kell 3 porozás 10–15 kg. réz-kénpor. Sokkal kevesebb vagy hígítva mint a kő-savasság kénporból.

Megrendelések a pénz beküldése, vagy utánvétel ellenében a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez” intézendők, Budapest, Alkotmány-u. 31.

A gyártás korlátolt, tessék idejekorán rendelni.

450 intelligens magyar gazda elismerő bizonyítványát a használati utasítással együtt bárkinek megküldi a szövetkezet.

1900.

I. A dr. Aschenbrandt-féle bordói-por elismerő levelei.

Apáti (Tolna vm.).

Vidékünkön az idén először kísérleteztek a gazdák bordói-por-oldattal és, annak hatására a peronospora ellen teljesen meg vannak elégedve. *Kracher György, szőlőbirtokos.*

Dübörköz, Franciszka-szőlőtelep (Tolna vm.).

Az ideai tapasztalataim szerint a peronospora elleni védekezésre a „bordói por” ép oly jó, mint a jól elkészített bordói lé. Ha megkésztünk a permetezéssel szűzden mindig bármilyk szerit használjuk. Mindazonáltal ajánlatossabb tartom a bordói por használatát, mert elkészítése igen egyszerű, semmi piszkot nem hagy hátra, a szőlő leveletre pedig igen szép újrakészítést kap utána. A jövőben is ezen szerit kívánom használni. *Petrovits József, szőlőkezelő.*

Tolna-Tamási.

A peronospora az idén a lehető legnagyobb mértékben lépett fel mint is háromszori permetezés 1½%-os, 2%, illetleg 3%-os oldattal vált szükségessé. A „bordói por” oldatosa a rendkívül könnyen ment, a fesskendő soha nem dugult be és a perne jól tapadt a levelekre. Általában ez új szernek könyvü kezelési módját kell kiemelni. *Possert Béta, szőlőbirtokos.*

Tolna-Tamási.

A rendkívül erős peronospora-járvány ellen az idén négyezer permeteztem meg szőlőm „bordói por”-oldattal és kitűnő eredménnyel értem el. Kiemeltem mint előnyét ezen szernek, hogy jobban tapad, mint a közönséges bordói lé és vitásabb hatása. Vidékünkön az intelligencia ezen új szerit igen megkövetelte és valószínűleg elterjedése mindig nagyobb lesz. *Dr. Frauhirta János, szőlőbirtokos.*

Tolna-Tamási.

Ami idén először használtam „bordói por”-ot, melynek hatásával teljesen meg voltam elégedve. Előnye, hogy sokkal gyorsabban lelet vele dolgozni, mint a bordói lével, mert a por könnyen oldódik és a fesskendő mindig tisztá marad. *Possert Pál, szőlőbirtokos.*

Mező-Méhes (Torda-Aranyos vm.).

Az önk által költött „bordói por” háromszor használtam szőlőmben és a nagyon erős jellegű és korán jelentkező peronospora járvány dacára szőlőmet tökéletesen megvédtem eme betegségtől. Azért is teljes megelégedéssel fejezem ki a „bordói por” felett és mihelyt ol új a permetezés ideje újbt ezen szerit fogom megrendelni. Előnye az eddigi eljárás felét, hogy a permét a lassú eső nem képes könnyen lemossa és a permételt ezen oldat tisztábban tartja. *Idécs Albert, szőlőbirtokos.*

Istebnik (Tréncsán vm.).

A nem permetezett szőlőkben erősen, a helytelenül kezelteken közepesen, a jól permetezett szőlőkben egyáltalán nem lépett fel nálunk a peronospora. Én háromszor védekeztem 1%-os illetve 2%-os „bordói por”-oldattal. A por szálítás nélkül is jól oldódott és a perne az eső által nem volt lemossható. *Zsombokréti Pál, szőlőbirtokos.*

Ungvár.

Szőlőmet az idén kétszer permeteztem 1%-os illetve 2%-os „bordói por”-oldattal és az időtlenek degenélő bizonyult, a mellett az oldat jól tapadt és sehol perzselést nem okozott. *Dr. Lewit József, szőlőbirtokos.*

Nagy-Kikinda (Torontál vm.).

Háromszori permetezéssel sikerült szőlőmet a peronospora ellen tökéletesen megvédenem, míg a ruzska, vagy nem permetezett szőlők lombzata már a nyár folyamán lehullott. A „bordói por” előnye, hogy az oldat készítése me a legvalószínűbb munkásra is bátran rábírható, mert perzselést soha nem okoz, a mellett pedig kezelése rendkívül könnyű. *Szereméz Ferenc, szőlőbirtokos.*

Nagy-Teremia (Tolna vm.).

Míg a helytelenül kezelt szőlőkben az idén a peronospora rendkívül nagy kárt tett, addig mindazok, a kik a dr. Aschenbrandt-féle „bordói por” előírás szerint készítettek és használtak, nem győztek ezen szerit eléggé megastalni. Nagy előnye, hogy az oldat könnyebben és gyorsabban lehet elkészíteni, ami jelentékeny munkamegtakarítással jár. *Hunyag Károly, szőlőbirtokos.*

Záhony (Ung vm.).

Az idén a peronospora ellen bordói por használatam juniusban 1½, és augusztusban 2%-os oldat alakjában, a por fesszehasonlíthatatlanul könnyebben oldódott, mint a rézgátlék és messzekeverék és a perne jól tapadt a levelekre. Ami kevés peronospora mutatkozott előzetesen a szőlőben permetezés után terjedése tökéletesen megszűnt. Eddigi tapasztalatom szerint a bordói poroldat jobban állott ellen a nedves időjármásk, mint a közönséges rézgátlóoldat. *Záhony Salamonné uradalm. Zeiler Alajos, intéző.*

Ungvár (Ung vm.).

Dr. Aschenbrandt-féle bordói por ajánlatomra több szőlőbirtokos hozott és valamennyi, akik csak kísérleteztek vele, annak eredményével teljesen meg voltak elégedve és roménylen lehet, hogy ezen a vidéken az új szer a közönséges rézgátlózt teljesen ki fogja szorítani. *Gaár Irán, szőlőbirtokos.*

Szerednye (Ung vm.).

Az idén háromszor permeteztem bordói por 1½%-os, 2%-os, 3%-os oldattal. Örömmel tapasztaltam, hogy a permét az eső nem mosta le és a mellett nagy előnye ezen szernek, hogy kevesebb véle a munka, mert gyorsabban készíthető el. *Klein László, szőlőbirtokos.*

Jánosháza (Vas vm.).

En az idén először használtam „bordói por” két ízben, mindannyiszor 1½%-os oldattal. Véleményem szerint az erősebb oldattal szükséges, hogy lelkiismeretesen kell elkészíteni és a permetezést szőlőből. Permetezés után a szőlőm igen szépen fejlődött, úgyhogy ezen új szernek minden ismert peronospora-járvány ellen előnyösnek adok. A szerrel megvédeni előnye, a jövőre kizárólagosan ezt az anyagot kívánom használni. *Essé Sándor, szőlőbirtokos.*

Szombathely (Vas vm.).

Az idén használtam először a „bordói por”-ot és mondom, hogy ezen szer ugyanolyan hatáson megért a szőlő a peronosporától, mint a jól készített bordói lé. Előnye azonban, hogy előkészítése igen könnyű és a munka egyszerűbb. 2%-os oldat alkalmazásánál, az oldat perzselést sehol nem okozott. *Böszér Károly, gazd. egy. titkár.*

Máronthely (Vas vm.).

Szőlőmben a bordói por oldatának csak jó hatást értem, mert másodszori permetezés után sem peronospora, sem más betegség szőlőmben nem mutatkozott és a szőlőfűtők a legzsebben értek meg. Minden bizonyynul jövőre is bordói por fogok használni. *Bagary József, szőlőbirtokos.*

(Folyt. köv.)

Megbízottak kerestetnek a községekben szőlős vidékeken, akik a porok terjesztésével és megrendelések gyjtésével foglalkoznak. A megbízottak kellő kedvezményben részesülnek.

Tenyészhaj eladás.

A Kis-Lángi gazdaságban jutányos áron eladatik részben vagy egészben a tenyésztés felhagyása folytán az összes

Rambouillet faj juhállomány

mely áll:

40 kos,
896 anya,
230 két éves anya,
232 egy éves anya,
246 anya bárány,
268 két és egy éves ürü
235 ürü bárányból.

Bővebb felvilágosítással a gazdasági intézőség szolgál Kis-Lángon utolsó posta Lepsény, Fejérmegye. 4189

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)
kapható kladónivatalunkban.

Hirdetmény.

Nagyméltósági gróf Karolyi Sándor ur Ó Excelentiaja Királyi uradalomban, jármására való

36 darab 5—6 éves erdélyi ökrök mezőről eladó.

Ez ügyben értekezni lehet aulifotrónál, lakik **Kis-Királyságon, u. p. Gádoros, Békés megye, vasúttállomás Nagyszénás.** 4159

Péczy Béla, uradalmi ispán.

Magy. kir. államvasutak.
59,395/901. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak czéljaira szükséges mintegy 12.700 métermázsá neutrális olaj szállítást biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparügyeletnél, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál, a Békés megyei és a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési (A./III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. II. em. 44.) az ajánlattevére szolgáló úrrappal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő rész képező általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáráról szereshetők meg.

A szabályszerint kiállított, inveniált egy koronás magy. kir. okmányjeggyel ellátott ajánlatok lepostolva és borítékban szem felírassal: „Ajánlati 56.395. számhoz, ellátva legkésőbbben f. évi július 23-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta után ugyanoda beküldendők.

Bánatépés gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5% a készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáráról letennők.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételeink, valamint az olyanok is, a melyekre néve az előrt bánatépés le nem tételeit, nem vételeink figyelembe.

Budapest, 1901. június hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.
(Ülányomás nem díjazatik.)

„HAZÁNK”

politikai, társadalmi és közgazdasági napilap
július elsejével új előfizetést nyitott.

A „**HAZÁNK**” a pártpolitikától független
napilapja a magyar gazdáknak,

mely a nemzeti termelés, a nemzeti munka érdekeinek
érvényesítéséért és védelméért küzd és küzd a

közélet purifikációjáért
minden vonalon.

A „HAZÁNK”

BUDAY BARNA szerkesztésében jelenik meg.
Rendes heti melléklete a „**VASÁR NAP**”, két hetenként a „**SZÖVETKEZÉS**” van a „**HAZÁNK**”-hoz mellékelve. Mindezen mellékleteket díjmentesen kapják az előfizetők.

A „**HAZÁNK**” előfizetési ára:

Egész évre **28** korona | Negyed évre **7** korona
Fél évre **14** „ | Egy óra **2.10** „

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

kajlását vagrok elváltatni; úgy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alantí oszmombes forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzüzemelési vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Magy. kir. államvasutak.
88061/1901. sz.-hoz.

Pályázati Hirdetmény.

A magyar. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1902. évben esetleg, 3 éven át szükséges fém-, acél- és vasnemi anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi július hó 27-ének déli 12 óráig beérkezzenek, a bántalmazás pedig folyó évi július hó 26-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyancsak a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és lotár-beosztású szakosztályánál (Budapest Andrássy-út 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1901 június hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnyomat nem díjazatik).

! Kaszáláshoz !

Fűkaszálók, ~ ~

acél szénagyűjtők,

eredeti „Johnston“-gyártmány és

Hollingsworth-szénagyűjtők.

olcsón, szavatolt és utól nem ért minőségben kedvező feltételek mellett kaphatók

Bächer és Melichárnál

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicago-i aratógépgyár.)

Kéveköto aratógép „Daisy“ marokrakó aratógép
Fűkaszálógép Szénagyűjtő gereblye és
Köszörűkészülék Kévekötfonal
gyártmányal.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olesó tartalékérzések óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató

Budapest, V., Váci-ut 30.

GRAND PRIX

PARIS 1900-han